

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 5 po południu z wyjątkiem dni poświęconych.

Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 centów, pocztą 8 centów. — Biuro Redakcyi i Administracyi ulica Czarnieckiego l. 8. — Listy należy frankować. — Reklamacye otwarte wolne od opłaty. — Telefonu redakcyi nr. 38.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł., półrocznie 8 zł., kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct. W miejscu rocznie 12 zł., półrocznie 6 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł.

Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, otrzymują za i półroczni abonenci bezpłatnie, jednakże ci tylko, którzy prenumerują od 1 stycznia do końca czerwca lub od 1 lipca do końca grudnia; ewentualnie i miesięczni za dopłatą pierwszej 75 ct., drugiego 30 ct. — Przewodnik prenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inseraty obliczają się po 7 centów, kilkorazowe po 6 centów od miejsca i wiersza.

Inseraty przyjmują: w Austrii i Niemczech wszystkie agencye anonów; we Francyi, w Paryżu wyłącznie agencya pana Adama, Boulevard Raspail, Nr. 105 bis.

Zaproszenie do przedpłaty.

Przedpłata na *Gazetę Lwowską* wynosi za czwarte ćwierćroczne w miejscu 3 zł., pocztą 4 zł.; za miesiąc listopad: w miejscu 1 zł., pocztą 1 zł. 35 ct. Z *Przewodnikiem* za czwarte ćwierćroczne w miejscu 3 zł. 75 ct., pocztą 4 zł. 75 ct.; za miesiąc listopad w miejscu 1 zł. 30 ct., pocztą 1 zł. 65 ct. Prenumeratę przyjmuje się tylko od 1 lub 16 każdego miesiąca.

W celu ustalenia nakładu prosimy o wczesne nadsyłanie prenumeraty.

Na podstawie umowy, zawartej z redakcją warszawskiego „Tygodnika Ilustrowanego“ zawiadamiamy szanownych prenumeratorów naszych, iż nabywać mogą piękne to pismo, celujące tak doбором treści literackiej jak i artystyczną wartością dzieła ilustracyjnego, po cenie znacznie niższej.

Prenumeratorowie *Gazety Lwowskiej* mogą otrzymywać warszawski „Tygodnik Ilustrowany“, po następującej cenie:

We Lwowie:	połrocznie	5 zł.	
	kwartalnie	2 „	50 ct.
Na prowincyi:	miesięcznie	1 „	84 „
	połrocznie	6 zł.	30 „
	kwartalnie	3 „	15 „
	miesięcznie	1 „	5 „

CZEŚĆ URZĘDOWA

Pan Minister skarbu zamianował kontrolorów głównych urzędów podatkowych: Kornela Zaroffego i Emanuela Simona, tudzież poborców podatkowych: Rajmunda Sienickiego, Antoniego Gałuszkę, Stefana Długosza, Józefa Medyńskiego,

go, Jana Pleszowskiego i Wiktora Rosenfelda, poborcami głównych urzędów podatkowych w VIII klasie rangi; zaś poborców podatkowych: Roberta Filipka, Jana Waligórskiego, Henryka Kulińskiego, Franciszka Sikorę, Karola Burdowicza, Henryka Michałego, Wilhelma Piernikarskiego, Karola Jakubowskiego i Henryka Kudelkę, kontrolorami c. k. głównych urzędów podatkowych w IX klasie rangi.

C. k. krajowa Dyrekcyja skarbu zamianowała: Walerego Kramarza, poborcę podatkowego w Zastawnie, na Bukowinie, oraz kontrolorów podatkowych: Michała Światalskiego, Juliana Desagę Jezierskiego, Maryana Leopolda Lochmana, Ludwika Höffera, Henryka Graffa, Józefa Siokałę, Jana Zwolińskiego, Jana Horszowskiego, Edmunda Trojnarzkiego, Władysława Dobrzęckiego, Stanisława Stanczykiewicza, Rudolfa Kozakiewicza, Karola Gumińskiego, Karola Podgórskiego, Andrzeja Zawadzkiego, Maksymiliana Białoruskiego, Jana Wołczyrza, Władysława Likiego, Cyryla Hrycynę, Edwarda Zielińskiego, Wojciecha Krzeptowskiego i Jana Marnika, poborcami podatkowymi w IX klasie rangi.

C. k. krajowa Dyrekcyja skarbu zamianowała adjunktów podatkowych: Rudolfa Schaneka, Karola Gerstmanną, Władysława Kirchnera, Józefa Schumachera, Władysława Wahna, Józefa Kuzię, Bronisława Kikiewicza, Emila Garczyńskiego, Władysława Stokłosińskiego, Aleksandra Drozdowskiego, Jana Wawrowskiego, Jarosława Radeckiego, Edmunda Gazdę, Antoniego Fiedlera, Józefa Utschika, Jana Łatoszyńskiego, Franciszka Filara, Ferdynanda Seegina, Stanisława Świąteckiego, Józefa Niedzielskiego, Romana So-

wińskiego, Jana Ciećkiewicza, Marka Ossetzkiego, Jana Hommego, Mieczysława Czaykowskiego, Franciszka Poźniaka, Mieczysława Mojseowicza, Macieja Berezowskiego, Franciszka Gnaedingera, Józefa Reaubourga, Karola Wałka, Juliana Cipersera, Władysława Bochyńskiego, Antoniego Bourdona, Juliusza Mosera, Jana Stafińskiego, Seweryna Paszkiewicza, Józefa Dallingera, Edwina Dobrowolskiego, Wilhelma Zajączkowskiego i Mieczysława Fabiańskiego kontrolorami podatkowymi w X klasie rangi.

C. k. krajowa Dyrekcyja skarbu zamianowała, ukwalifikowanego podoficera rachunkowego 30 pułku piechoty Wirginusza Radwana; praktykantów podatkowych: Bolesława Rybakiewicza, Juliana Łucyana dw. im. Remera, Izidora Jana dw. im. Rudnickiego, Oktawiana Schuberta, Karola Zrogowskiego; prowizorycznych adjunktów podatkowych: Marceliego Hirsberga i Leona Kiszakiewicza; praktykanta podatkowego, Jana Madeję; prowizorycznego adjunkta podatkowego, Jana Maruniaka; praktykantów podatkowych: Stefana Kordasiewicza, Jana Wiemutha, Bolesława Armałowskiego, Artura Fritza, Eugeniusza Kałużniackiego, Eliaza Bienera, Karola Konopkę, Franciszka Klimczyka, Antoniego Jaworskiego, Eugeniusza Daniłowicza, Józefa Fischera, Karola Pietrzyckiego, Wincentego Datkę, Stanisława Loescha, Piotra Zagórskiego, Aleksandra Rutkowskiego, Józefa Nowotarskiego, Feliksa Chodorowskiego; prowizorycznego adjunkta podatkowego, Józefa Jana dw. im. Spohna; praktykantów podatkowych: Dawida Frischa, Ubalda Pechnika, Juliana Kałużniackiego, Teofana Łukaszevicza, Włodzimierza Dominika dw. im. Nogę, Eugeniusza Michała dw. im.

Bociurkę, Włodzimierza Gockiego, Jana Mossoczego, Franciszka Roskosznego, Włodzimierza Komorowskiego, Jana Stanisława dw. im. Sekułowicza, Maryana Cypriana dw. im. Rayskiego, Piotra Błaszkiwicza, Mieczysława Kupca, Henryka Jasińskiego, Tadeusza Lipskiego, Leona Silkiewicza, Jędrzeja Mielnika, Mieczysława Bursę, Emila Szamotę, Tadeusza Bereżyńskiego; prowizorycznego adjunkta podatkowego, Marcina Karakułę; nieczynnego podoficera rachunkowego 75 bat. ob. kraj. Mikołaja Kozickiego; egzekutorów podatkowych: Włodzimierza Kaznowskiego i Jana Pallaszka; kalkulantów rachunkowych: Jana Bourdona, Jana Grabowskiego, Kazimierza Iwaszkiewicza, Aleksandra Wierzbiańskiego i Ignacego Ludwika dw. im. Primusa; tudzież dytaryusza, Leona Jasińskiego adjunktami podatkowymi w XI klasie rangi.

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA

Lwów, 28 listopada.

Te dwa posiedzenia Izby deputowanych, na których obradowano nad znanym wnioskiem dr. Plenera, obudziły, tak skutkiem całego toku dyskusji, jak i rezultatu głosowania, żywy interes w najszerszych kołach. Skoro wniosek raz został przedłożony i uznany za godny komisyjnego traktowania, nie pozostawało nic innego Rządowi, jak wyrazić życzenie, aby pełna Izba gruntownie go rozpatrzyła; taka bowiem tylko dyskusya mogła dać mu sposobność do zajęcia w obec niego jasnego i ściśle określonego stanowiska. Po tem, co działał Rząd dotychczas, nie może zachodzić żadna wątpliwość, co

LISTY CZYTELNIKA

przez

Wojciecha Dzieduszyckiego.

Jeżupol, 19 listopada 1891.

Nie wynika jednak z tego co poprzednio powiedziałem, abym przeczył słuszności skarg na zły ustrój społeczeństwa. Dzisiejsze urządzenia kapitalistyczne pomnożyły powszechnie masę dóbr zmysłowych i dobra te nagromadziły w olbrzymich masach w ręku bogatszych narodów i bogatszych ludzi. Odstęp pomiędzy bogactwem a ubóstwem stał się znacznie większym jak niegdyś; są w Anglii, w Ameryce we Francyi i w Niemczech bajeczni kreuzi, których fortuny przewyższają wszystko o czem niegdyś marzyła wyobraźnia poetów, a obok nich proletaryusze, którzy prócz rąk wasnych nie mają nic. Bogactwo zachodnich krajów jest niezmiernie, a system kredytowy sprawił, że mieszkańcy tych krajów, używają owoców dalekich a nieznanych im ziem, których nominalni właściciele, są naprawdę tylko ich dzierżawcami. Cały świat niesie dań z produktów swoich Anglii a bogactwa starożytnego Rzymu są dziecinstwem w porównaniu, ze skarbami nagromadzonemi, nie już w Londynie i w Paryżu, ale w Lugdunie albo Liwerpoolu. Obok istnieją zawsze pierwotne, pasterskie albo myśliwskie narody, pogrążone w zupełnym ubóstwie. Nieprawdą, by jednak ten powiedział, ktoby twierdził, że ubóstwo ubogich jest dziś większym albo

pospolitszem jak niegdyś. Proletaryusz krajów bogatych posiada materialne dostatki nieznane jego przodkom, albo dzisiejszym mieszkańcom krajów ubogich. Kto sobie bez uprzedzenia przypomni stan średniowiecznej Europy, albo kto dziś spojrzy na kraj zafarfany, ten i przez chwilę o tem wątpić nie będzie. Robotnicy Londynu krzyzeliby w niebogłose, gdyby im kazano tak żyć, jak żyje nasz średni gospodarz chłopski, a strach i trwoga przejęłyby mieszkańców naszej wsi, gdyby się znaleźli w materialnych stosunkach wieków minionych, kiedy głód nieubłagany zaglądał perypodycznie do całej Europy, i trwał zawsze przez lat kilka, wiodąc za sobą straszliwy orszak dżumy, trądu i epidemicznego szaleństwa.

Ale o to właśnie chodzi, że człowiek, według Pisma Świętego, nie żyje samym chlebem, ale także słowem Bożem i brak tego słowa Bożego daje się dotkliwie czuć społeczeństwu bogatym, zajętem wyłącznie wyrobem dóbr zmysłowych, i dla tego właśnie bogatym i potężnym, a w gruncie rzeczy nieszczęśliwszym od cichych i ubogich krajów zafarfanych. Obraz historyczny nakreślony przez Marxa nie jest pozbawiony prawdy, ale trzeba ten obraz inaczej oświecić, aby dojść do słusznych wniosków.

Prawdą jest, że wiek XVI jest chwilą zwrotną w ekonomicznych stosunkach Europy. Wyrazem tego zwrotu i przyczyną jego, jest jednak reformacja, a nie, jak Marx sądzi odkrycie Ameryki, czego dowodem niezbitym to, że Hiszpanie, którzy Amerykę odkryli, ale a reformacyi nie przyjęli, pozostali dotąd prawie w średniowiecznych stosunkach ekonomicznych. Nie myślę się bynajmniej wdawać w teologiczne roztrząsanie reformacyi,

ale to jest faktem, że przeciwstawiła indywidualizm i jego myśli i pragnienia zbiorowości i tradycyi. Dało to w krajach protestanckich stanowczą przewagę najrozumniejszym, albo najpotężniejszym jednostkom, i na indywidualizm oparło cały rozwój w przednich społeczeństwach nowożytnych; tylko rozumie się, że indywidualizm potężniejszy, słabszych poddał pod swoją samowolę. Tak to rozbiło się cesarstwo niemieckie na włóście możnych, za mienione w państwa i na miasta wolne, rządzone absolutnie przez korporacyę bogatych kupców. Tak to stała się Anglia rzeszą popolitą oligarchiczną.

Indywidualizm ludzkie, gdy zerwie węzły tradycyi, myśli najczęściej o materialnem powodzeniu. To też pierwsze kroki reformacyi miały praktycznie charakter materialistyczny; zniesiono materialnie niedogodne posty i bezżenność księży, rzucono się na dobra klasztorne i kościelne, które były fundacyami dla ubogich i zniesiono wszystkie prawie święta prócz niedziel, chcąc aby ludzie bez ustanku pracowali nad wyrobieniem dóbr doczesnych. Kraje protestanckie zyskały natychmiast ekonomiczną siłę, z którą niegdyś bogatsze kraje katolickie konkurować nie mogły, mnóstwo ludzi znajdujących w pierw przytułek albo chleb lekki i po klasztorach i dobrach kościelnych znalazło się nagle bez chleba i musiało za tanie pieniądze a bez ustanku robić dla fabryk, które natychmiast powstały w protestanckich krajach. Wenecya, Florencya i Genua, Barcelona, Augsburg, Norymberga i Kraków dawne siedziby przemysłu i dostatku pozostały katolickimi; robotnika na zawołanie nie miały i musiały trzecią prawie część roku świątkować. Fabryki tych miast nie mogły się tedy

utrzymać, a kapitały wyratowane po ich upadku wyniosły się do krajów protestanckich. Bogactwo Anglii i Holandyi rosło z dniem każdym, a tłumy ubogich, żyjących z łaski klasztorów napełniały kraje katolickie.

Na widok wzrastającego w niebywały sposób bogactwa protestanckiego i wzrastającej z niem potęgi, padły narody przed ołtarz mamony, a rządy i filozofowie uwierzyli, że zasady społeczeństwa protestanckich są jedynie słuszne. Te zaś społeczeństwa kroczyły coraz dalej na raz obranej drodze i prawodawstwo stało się coraz bardziej nielitościwym w obec ubogich. Nędzarz był dla katolików rzeczą świętą, dla protestantów stał się zbrodniarzem, próżniakiem godnym wzdry, którego mimo choroby i niedołęstwa trzeba przymusić do pracy. Nazywano go wótczęgą i zamykano do więzień okropnych, zwanych domami pracy, w których mu kazano o głodzie i chłodzie wykonywać bez ustanku najwstrętniejsze roboty. Kto temu nie wierzy, niech jedzie do Anglii a zobaczy jak funkcjonują takie filantropijne instytucye. Właściciele ziemscy porwani prądem powszechnego łakomstwa, zamienili dawne feudalne urządzenia w prywatne przywileje, nakładali coraz sroższe czynsze na poddanych, albo wywłaszczali ich wprost, jak w Anglii. Kraje katolickie szły kulejąc za tym przykładem, mianowicie we Francyi.

Kościół, który w obec protestantyzmu stracił dawną odwagę, sprzeciwiał się tylko połowicznie, a często potakiwał i wyroził się w państwach katolickich ów niepokój bezsilny, który wynika z niezgody pomiędzy zasadami a czynami. Polska, Hiszpania i Włochy upadły pod brzemieniem tej dwoistości, a Francya chyliła się do upadku, w chwili

do uczuć jego dla klas uboższych, których egzystencja staje się coraz trudniejszą i wymagającą coraz większego natężenia sił. Chociaż wniosek dr. Plenera nie zawiera nic takiego, co by pozwalało przewidywać znaczne polepszenie ekonomicznego położenia uboższej ludności, to przecież już to samo, iż ma on na celu pewne przynajmniej ulgi, skłoniło władzę wykonawczą do szczerego zajęcia się nim i wzięcia poniekąd inicjatywy w wszechstronnym jego rozpatrzeniu. Ponieważ jednak Minister skarbu musi poczytywać za pierwszy swój obowiązek utrzymanie porządku w gospodarstwie państwowym i staranie się w ten sposób o jego równowagę, aby nie było potrzeby obawiać się powrotu usuniętego z takim trudem niedoboru, przeto p. Minister skarbu uważał za potrzebne oświadczyć, że w interesie utrzymania równowagi budżetowej potrzebnym jest uzupełnienie wniosku dr. Plenera w tym duchu, aby ubytkowi, jaki koniecznie musiałby nastąpić w dochodach państwowych po przyjęciu tegoż wniosku, zapobieżono przez większe opodatkowanie wyższych stopni podatku zarobkowego. Gdy wszakże dr. Plener był innego zdania, przeto Rząd, ze względu na kardynalne warunki budżetu państwowego widział się zniewolonym odmówić poparcia w mowie będącemu wnioskowi. Rząd ze swej strony kierował się wyłącznie rzeczowymi motywami, a p. Minister skarbu dr. Steinbach szczerze i otwarcie wypowiedział w tej mierze swoje zapatrywania. Wrażeniu, jakie sprawiła ta mowa, należy przypisać wyłącznie ów zwrot, jaki dokonał się w krótkiej przerwie między ogólną i szczegółową dyskusją i znalazł swój wyraz w głosowaniu. Gdy przy mowie p. Ministra znalazła się większość za wnioskiem dr. Plenera, chociaż niezmiernie problematycznej wartości, bo obok stronnictwa Zjednoczonej lewicy stanęli szeregiem Młodociesi, narodowcy niemieccy i antisemici, już nazajutrz, gdy Izba przystępowała do głosowania pod wrażeniem wywodów ministeryalnych, większość ta rozbiła się. Izba odsyłając wniosek do komisji, przyjęła stanowisko Rządu, który nie jest przeciwnym gruntownemu zbadaniu życzeń przewodcy zjednoczonej lewicy, chociaż ma to przeświadczenie, iż niedadzą się one pogodzić ze zdrową polityką finansową.

Rada Państwa.

(LXXIV. posiedzenie Izby poselskiej).

+ Wiedeń, 27 listopada. (Kor. Gaz. Lwowskiej).

Prezes Smolka zagaja posiedzenie o godzinie 1 min 20 przy nieszczerze licznym udziale posłów; na ławie rządowej wszyscy członkowie gabinetu z wyjątkiem Ministra obrony krajowej i p. Zaleskiego.

Ruska „Rada narodna“ petycyonuje o reformę ordynacji wyborczej dla Rady Państwa w duchu bezpośrednich wyborów.

Pos. Swięży składa na stole prezydyałnym wniosek pilny o zarządzenie niedostatku. Zagrożającemu wschodniemu Śląskowi, z powołu nieurodzajów.

Pos. Menger wnosi rozszerzyć wniosek powyższy na niektóre miejscowości przemysłowe w Śląsku zachodnim.

Izba uznaje oba wnioski za pilne i przekazuje komisji budżetowej.

Prezes, wracając do interpelacji, zastosowanej doń na przedostatnim posiedzeniu przez pos. Luëgera w sprawie fałszerstwa Zjednoczonej lewicy przy wyborze mowy generalnego, oznajmia, że poczynione w tym względzie dochodzenia wykazały tylko pomysłkę.

Posłowie Luëger i Gessmann żądają głosu w tej sprawie. z czego powstaje utarczka między nimi a prezesem, kończąca się szeuraniem skrajnej lewicy przeciw stanowczemu odmówieniu im głosu przez prezesa.

Na porządku dziennym dalszy ciąg szczegółowych rozpraw budżetowych. Pod dyskusję idzie rozdział monopolu na sól wraz ze sprawozdaniem komisji rolniczej z petycji o obniżenie ceu soli, preparacji taniej soli dla bydła i eksploatacji alkaliów.

Pos. Lang powtarza znane już powszechnie i oddawna żale, aby zakończyć zapytaniem, czy Rząd rozpoczął już rokowania z Węgrami w sprawie obniżenia ceny, tudzież radą, aby handel soli prowadził Skarb we własnym zarządzie.

Pos. Wildauer wnosi rezolucję, żądającą zrównania urzędników salinarnych z urzędnikami leśniczymi co do emerytury. — Rezolucję przekazano komisji budżetowej.

Pos. Teliszewski, oświadczywszy, że nie jest antysemitą, uderza na podrażnienie ceny soli i na różne nadużycia w handlu solą w Galicji, który znajduje się wyłącznie w rękach żydowskich. Radzi zaprowadzić sklepy skarbowe i wypuszczać je w dzierżawę. Tyle o soli. Oprócz tego porusza inne sprawy, zalecając zaprowadzić podatki zbyt wysokie, szczególnie także wysoko opodatkować wysegi konne. Zwalcza pomysł Kozłowski o opodatkowaniu świec i zapalek.

Minister skarbu dr. Steinbach odpowiada na wywody Teliszewskiego przemówieniem, które podamy w następnym numerze w całości.

Pos. Süßs życzy Panu Ministrowi, aby spełniły się jego nadzieje jak najrychlej i zupełnie; poczem rozodzi się o potrzebie lepszej eksploatacji soli, szczególnie płodów ubocznych. Mianowicie produkcy soli na nowo miałyby dla Galicji ogromne znaczenie.

W roku 1874 rozpoczęto w Kałuszu roboty w tym celu, ale zaniechano ich znowu ze względu prawie wyłącznie fiskalnych. Niechże Pan Minister energicznie uprzątnie biurokratyczne przeszkody, stające pożytecznym nowościom na zawadzie.

Izba uchwała rozdział wyżej wymieniony.

Następuje rozdział monopolu na tytoń. Pos. Stöliż żąda założenia fabryki cygar w Mies, a pos. Gessmann przemawia za lepszym zaopatrzeniem robotników w fabrykach tytońowych na starość i za zaprowadzeniem spoczynku niedzielnego w trafikach.

Poczem rozdział ten przyjęto i na tem przerwano obrady.

Pos. Hoch wnosi interpelację do Ministra obrony krajowej w sprawie przeniesienia strzelnicy pod Przerową na Morawie.

Koniec posiedzenia o godzinie 4 1/2. — Następane jutro.

Mowa J. E. Ministra skarbu dr. Steinbacha,

wygłoszona w dyskusji nad wnioskiem Plenera o obniżenie podatku zarobkowego w niższych klasach, brzmi w przekładzie jak następuje:

(Dokończenie).

Ze wszech stron mowy kładą przycisk na to, że obniżenie podatku zarobkowego, o którym tu mowa, ma być tylko prowizoryczne. Reforma podatkowa obniżeniem tem bynajmniej nie ma być odwołana, lecz owszem przyspieszona. Wysoka Izba niech mi daruje, że ja wywodom tym niebardzo wierzę. (Bardzo słuszenie! z prawicy). Gdy wniosek ten będzie przyjęty, gdy obniżki te uastana, ja w nich poparcia reformy podatkowej widzieć nie będę, owszem przeszkodę ujrzeć muszę. (Tak jest! tak jest!) Gdy zaś przed reformą nadana będzie część ulg spodziewanych z reformy, wtedy ustanie główna pobudka reformy.

Ale co więcej, wielce szanowni panowie! Co dziś czynicie dla opłacających podatek zarobkowy, to musicie przecież natychmiast, i to znowu prowizorycznie, uczynić także dla ponoszących podatek gruntowy (huczne brawa i oklaski z prawicy) i dla ponoszących podatek budynkowy (ponowne huczne brawa); boć odmówić tego wcale nie możecie bez dopuszczenia się największej niesprawiedliwości; i muszę — otwarcie wyznaję — wyrazić prawie moje zdziwienie, że wniosków takich nie przedłożono mi jeszcze w ściśle określonej formie, że nie zażądano odemnie tego samego co do podatków realnych, czego wniosek pos. Plenera żąda co do podatku zarobkowego.

Cóż atoli, wys. Izbo, jest naturalnym tych opniek następstwem? Naturalnie niedobór. Przypominam tu, com już powiedział o burzących skutkach niedoboru. Niedobór posiada tę właściwość, że natychmiast przez mnóstwo innych rzeczy wzrasta. A wszakże nakoniec trzeba go też pokryć; jakże więc ten niedobór pokryć myślicie? Podwyższeniem podatków bezpośrednich w klasach wyższych i silniejszych. Wielce szanowni panowie! Nie chciałbym oddawać się w tym względzie złudzeniom. Mojem zdaniem, osią-

gnąć można podwyższenie podatków bezpośrednich w klasach silniejszych wtedy tylko, gdy się zarazem przedsięwzięcie obniżenie ich w klasach mniej silnych. W tem jest, i to na szczęście, główna moralna pobudka do usiłowań, ażeby ten cel wszechstronnie pożądaný osiągnąć. Gdybyście więc nadalili ulgi tylko prowizorycznie, musieliście pokrycie niedoboru osiągnąć znowu do poborów pośrednich. Mogę o sobie powiedzieć, że nie jestem marzycielem. Wielkie państwo musi mieć pobory pośrednie, musi ich mieć nawet wiele; stanowią one najczęściej główne źródło jego dochodów. Ale uważałbym za rzecz zupełnie chybioną, gdyby dla tego chciano usunąć podatki bezpośrednie. Znaczenie podatków bezpośrednich jest wielkie. Tylko podatki bezpośrednie mogą wyrównać ową niesprawiedliwość, powiedziałbym odwrotną progresję, która jest w poborach pośrednich, nigdy nie spadających w należytych stosunku na klasy zamożniejsze. (Huczne brawa.) Ale z innej jeszcze przyczyny niebezpiecznie byłoby zastępować choć tylko w części podatki bezpośrednie poborami pośrednimi. Podatki bezpośrednie bowiem są zaprawdę tym rodzajem podatków, który podtrzymuje poczucie odpowiedzialności, interesu jednostki dla całego Państwa. Podatki bezpośrednie budzą poczucie obywatelstwa, a nawet gdy kto skarży się na ucisk podatkowy, stara się jednak dochodzić i interesuje się tem, co z jego groźszym podatkowym się dzieje, który on składa w urzędzie poborczym.

Gdyście więc, wielce szanowni panowie, nadalili ulgi w podatkach bezpośrednich, musieliście zastąpić je poborami pośrednimi. Nie ma rzeczywiście nic wygodniejszego dla Rządu i dla Państwa. Jak to już tu i owdzie nadmieniono w ciągu rozpraw budżetowych, możnaby pomyśleć o podwyższeniu podatków od cukru, od gorzałki, może i od piwa; możeby i monopolu na zapalki chwycić się można. Nie myślę wcale utrzymywać, iż wszystko w całości lub w części nie będzie może musiało stać się z jakiejś innej przyczyny; ale z pewnością nie powinno stać się wskutek obniżenia podatków bezpośrednich! Jakież bowiem byłby rezultat takiego postępowania? Proszę wys. Izbę zważyć: pobory pośrednie są przecież opłacane przez tych samych ludzi, którzy przedtem opłacali kwotę, o jaką im podatki bezpośrednie obniżono (bardzo słuszenie!), a nadto jeszcze przez ludzi o wiele jeszcze uboższych. (Brawo! brawo!) Cała różnica wszakże jest tylko ta, że przedtem wiedzieli, że płacąc podatki i skarżyli się na to, a potem niewiedzą i zamiast tego skarżą się na drożynę. (Brawo! brawo! z prawicy). Wysoka Izbo, to nie może przecież być celem reformy podatkowej!

A t raz czuję się w obowiązku pomówić o kompensacie, o której pos. Plener mówił, t. j. o podatku giełdowym. Nie mogę zacząć inaczej, jak wykrzyknikiem zdumienia: czegoż to już nie ma wynagrodzić ten podatek giełdowy?! (Bardzo słuszenie i wesołość na prawicy). Otwarcie wyznaję, nie jestem bynajmniej przeciwnikiem podatku giełdowego (brawo!), i z zachowania się komisarzy rządowych w komisji słuszenie wysnuto wniosek, że moje stanowisko względem podatku giełdowego nie jest odporne. Co więcej, nie mam szczególnie nic przeciwko projektowi

w której rewolucya francuska przeprowadziła u niej z gwałtowną i krwawą skrajnością wszystkie ekonomiczne i polityczne zasady protestantyzmu, zabierając dobra kościelne, znosząc klasztory i święta, i poświęcając całe społeczeństwo gonitwie za zmysłowemi dobrami.

Otdąd ludzkość zajęta walką o byt materialny, a jest rzeczą zupełnie naturalną, że narody protestanckie przodują w tej walce, i że we wszystkim odnoszą zwycięstwa. Tem się tłumaczy dzisiejsze germańskie panowanie nad światem, które jest ugruntowane w samej naturze dziś panujących wyobrażeń, i którego nie zachwieją żadne polityczne li wstrząśnienia. Ta wolna konkurencja wytworzyła wszystkie ekonomiczne cuda dni dzisiejszych, i nagromadziła w krajach protestanckich i we Francji nieprzebrane skarby, dające ubogim nawet to, co dawniej bywało zbytkiem pańskim.

Ale konkurencja zebrała inne rzeczy, równie ważne dla szczęścia ludzkiego. Bogacz nawet jest niewolnikiem swoich skarbów, i na to, aby je utrzymać, musi się zużywać nerwowo, i musi w sobie tłumić szlachetniejszą a przyrodzoną uczucia ludzkości. Ludzie rasy żydowskiej najlepiej jeszcze wytrzymują to naprężenie, ale milionerzy innych szczerpów często rozdarowują nagłe swoje bogactwa, aby się tylko pozbyć brzemienia przygnębiających interesów. Ludzie średnich majątków nie mogą usnąć spokojnie, i czują nieustannie, że konkurencja często nieuczciwa, ale międzynarodowa i nieuchwytna, wyrzywa im grunt pod nogami, i skaże ich dzieci na los proletaryuszów. Aby tego uniknąć, rzucają się w wir powszechnej walki, wśród której tracą zawsze spokój, a często uczci-

wość. Wszyscy bez wyjątku są niewolnikami wszechmocnego Boga: mamony.

A cóż się dzieje z proletaryuszami? z niezliczonym narodem niewolników fabrycznych? Mają co jeść, mają w co się ubrać i mają dach nad głową; dochód ich roczny przewyższa wszystko, o czem mógł niegdyś marzyć samodzielny rzemieślnik. Są jednak w najwyższym stopniu niezadowoleni; powiadają niektórzy, że ich niezadowolenie jest sztuczne i niesłuszne, spowodowane przez podszept agitatorów, chcących łowić ryby w niewiedzie. Powiadają, że to są zachcianki, spowodowane przez rozszerzający się u robotników brak religii i przez powszechną cześć mamony, która ich także zaraziła; nie wierzą w inne dobra nad dobra zmysłowe i w inne życie nad życie ziemskie, a widząc ogromną różnicę między swoją dolą a losem milionowych bogaczy, niecierpliwą się i stawiają chimeryczne żądania.

Nie powiem, aby te argumenta były ze wszystkiemi pozbawione prawdy, ale one obejmują tylko bardzo drobną część tej prawdy i przypatrzywszy się losowi dobrze płatych robotników Zachodu, poznamy wnet, że są bardzo nieszczęśliwymi ludźmi. Konkurencja pomiędzy chlebobawcami sprawiła wprawdzie, że robotnicy otrzymują znaczne wynagrodzenie, ale ci robotnicy, którzy zawsze tylko jedną rzecz robić umieją, są tak zupełnie zawiśli od woli fabrykantów, że muszą tak i tyle pracować, jak tego fabrykant wymaga, a zatem sami robią cały dzień i wielką część nocy. Tak samo robią ich żony i dzieci. Począwszy od wieku nadzwyczaj wczesnego. Robota ich bywa istotnie nieznośną, ogłupiającą i odbywa się w warunkach moralnie i fizycznie zatrujących. Od dzie-

ciństwa słyszą tylko o groszu, patrzą na nietajone niedowiarstwo i urzędników fabrycznych, i uważają religię za guślarstwo, wymyślone przez bogatych na to, aby ubogich utrzymać w ubóstwie i w niewoli. Ze wstrętem odwracają się od księdza, który im prawi o rezygnacji i o dobrach tamtego świata, których zgoda nie rozumieją; życie ich od dzieciństwa jest przeciwne naturze. Nie ze zwierzęciem obcuja i nie z rośliną, tylko, ze zgrzytającą rozegrzaną maszyną. Słońce nie świeci nad ich głową, wiatr ich ani nie chłodzi ani nie mrozi, i w domu nie znajdują cichego schronienia, i uczucia őrwałości. Cały dzień siedzą w stęchłej rozgrzanej atmosferze i tu spożywają posiłek zupełnie podobny do opału, podawanego maszynie na to, by dalej robić mogła, a kiedy pójdą na krótki sen do swojego pomieszkawia, nie znajdują się we własnej chacie, na łonie własnej rodziny, wśród przedmiotów, przypominających dzieciństwo i przodków, tylko w zimnej a przecież stęchłej koszarze, którą zamieszkałi na wspólną bandą niezliczoną podobnych ludzi, nie powiązanych z sobą niczem, jak tylko wspólnym niezadowoleniem, które w ogrom wzrasta. Jeżeli instynkt ludzki sprawi, że się robotnik ożeni, nie znajdzie w małżeństwie małżeństwa, i jego żona nie będzie gospodynią w jego domu i współniczą jego życia; spotka się z nią w nocy i to najczęściej nie sam na sam i ona jemu zrodzi dzieci, które ujrzą świat w domu położnic. Oto i wszystko. Te dzieci będą dlań ciężarem, ani ojciec ani matka niemi się nie zajmą, tylko oddadzą je na mamki, albo na wzór zwierzątek będą je zamykać na cały dzień w izbie, bez żadnego nadzoru starszych. I cóż dziwnego, że będą te dzieci uważane jedynie za przed-

miot spekulacji, i że je oddadzą w najlepszym razie przed czasem na zabójczą robotę, patrząc obojętnie na to, jak większa ich część umrze, zatruta fabrycznemi wylizwaniami? Wielu zabawi się w spekulację okropną i w porozumieniu z zawodowemi zbrodniarkami, zabije te dzieci, zaasekurowawszy wpię ich życie. Tak wyrasta robotnik bez śladów moralnego poczucia i bez owego rodzinnego życia, które samo jedno przyzwyczajają do troski o jutro. Jeżeli zatem ma chwilę wolną, a w Anglii miewa przynajmniej niedzielę, której na kontynencie także miał do niedawna, rzuci się w objęcia zwierzęcego używania, albo słuca podburzających, a niby naukowych wywodów. W jednym dniu przetraci to, co zarobił przez tydzień, albo nawet przez miesiąc, a jeśli przyjdzie choroba, starość, albo bezrobocie, umiera z głodu. Tak jest zbyt często, a jeśli robotnik zachował jeszcze ludzką godność i moralność, stało się to cudem jakimś mimo panującego systematu.

Ludzie to już poznali i państwo wkrocza pomiędzy robotników i chlebobawców, przestrzeżone przez owe najczęściej nieszczęśliwe bunty robotnicze, które się nazywają zmwami, a które zwykle tylko powiększają nędzę robotnika. Interwencya państwa ogranicza się dotąd do trzech rzeczy, słusznych i rozumnnych. Najpierw domaga się państwo o ile możliwości higienicznego urządzenia miejsc pracy i o tem nie się nie da powiedzieć oprócz ogólnej pochwały.

Powtóre ogranicza państwo ilość godzin roboty; zazwyczaj wolno dzieci tylko brać do 9go roku życia do fabryki, a wolno niemi robić tylko sześć godzin dziennie, tak, że mają także czas uczęszczać do szkoły. Po-

wniesionemu już przez komisję do Izby, bo projekt ten właściwie wcale nie oznacza podatku giełdowego w ścisłym tego wyrazu znaczeniu. (Tak jest! tak jest! z prawicy). Projekt ten wstępuje na drogę inną, o wiele dalej prowadzącą i, jak mi się zdaje, o wiele właściwszą: albowiem projekt ten doświadcza opodatkowania w ogóle obrotów pewnego rodzaju ruchomości, mianowicie papierów walorowych. W tem opodatkowaniu jest zdrowy sens. Skoro w Państwie, jak u nas, tak wielkie nałożone są podatki na obrot nieruchomości (huczne brawa z prawicy), wtedy sprawiedliwość wyrównawcza wymaga, żeby pomyśleć także o tem, by ruchomości także, o ile w nie podatkiem ugodzić można, stały się do pewnego stopnia przedmiotem opodatkowania. Ale, wys. Izbo, by znaleźć kompensatę na ulgi w podatku zarobkowym, w tym celu, zdaje mi się, nie można pewnie zaprowadzać podatku giełdowego. To amo prawo do ulg mieliby przeciw także ci, którzy opłacają podatek gruntowy i podatek budynkowy; ci mogliby z równą słusnością żądać, żeby zaprowadzono podatek giełdowy w zamian za ulgi dla nich. (Huczne brawa z prawicy).

Nakoniec — a to jest mi w tej chwili rzeczą główną: o podatku giełdowym tak długo radzono, a właśnie w tej chwili miałby on być uchwalony z takim pośpiechem? Właśnie teraz! Wolno mi pewnie, wys. Izbo, powiedzieć: gdy przypatrzymy się dziejom ostatnich tygodni, trudnoby znaleźć porę niestosowniejszą do zaprowadzenia podatku giełdowego od chwili właśnie teraźniejszej. (Brawo, brawo z prawicy) Trudno rzeczywiście zaprzeczyć, że w chwili obecnej — jak wiadomo — wszystkie giełdy europejskie znajdują się w stanie takiego podrażnienia, że trzeba chwilowo powstrzymać się z krokami, któreby jeszcze więcej mąciły spokój. Jeżeli wolno mi radzić w tym względzie, dobrze będzie jeszcze dłużej naradzać się nad podatkiem giełdowym, a tymczasem dać giełdzie czas do odetchnięcia i poczekać usposobienia spokojniejszego, zanim się stawi sprawę podatku giełdowego znowu na pierwszym planie dyskusji. Aż dotąd będzie też można porozumieć się w sprawie podatku tego z drugą połową Monarchii w ten sposób, żeby była podstawa do pewnej określonej decyzji w tym względzie. Mogę oznajmić, że rozpocząłem już stosowne rokowania z rządem węgierskim. (Brawo, brawo z prawicy).

Gdyby jednak, w Izbo, mimo to wszystko, co tu powiedziałem sobie pozwoliłem, i wbrew wątpliwościom, które zachodzą przeciw prowizorycznemu nadaniu ulg podatkowych, bez względu na reformę podatków, obstawać zechciano przy tym pomysle, wtedy wielce szanowni panowie, moglibyście mimo wszelkich powątpiewań obrać drogę, która ostatecznie sprowadziłaby dalszą dyskusję i mogłaby doprowadzić do pewnego rezultatu. Wszakże kilkakrotnie już pozwoliłem sobie wskazać na to, że uważam za rzecz bezwzględnie konieczną, żeby — jeżeli się nie chce narażać na szwank całej reformy podatkowej — kompensaty za ulgi, natychmiast nadane, poszukać w tym samym podatku. Jeżeli koniecznie chcecie, możecie rezultatu, który ja osiągnąć chciałem rozległem dziełem powszechnej reformy podatkowej, poszukiwać w inny sposób, chociażbym kroku takiego nie doradzał, boć sam obniżenia podat-

ku zarobkowego nie proponowałem. W tym celu nie potrzebaby nie więcej, jak ulgi, które w artykule Iym wniosku Plenera mają być nadane klasom najniższym, powetować w artykule II-im podwyższeniem podatku zarobkowego w klasach wyższych. (Wielka wesołość. Słuchajcie). Gdybyście wstąpili na tę drogę, wtedy, przyznając, widziałbym w tem dobry sposób, nie przesadzający o słusznych żądaniach kontrybucyjnego podatku gruntowego i budynkowego. (Bardzo słusznie, z prawicy).

W tym celu kazałem przedsięwziąć obrachunki, czyby ubytek, powstający z ulg, można w ten sposób skompensować. Co tutaj odczytam, wielce szanowni panowie, nie jest to nic innego, tylko obrachunek nie przesadzający o niczem; a odczytam go dlatego, żebyście przekonali się, że tu naprawdę nie o drobnostkę chodzi, lecz o stosunkowo wielkie kwoty. Gdyby więc na tę drogę wstąpić zechciano, wypadłoby poradzić sobie, jak następuje: Od tych kontrybucyj podatku zarobkowego, których ordynaryjna powinność podatkowa wynosi co najmniej 42 zł. — od tej stopy podatkowej za zęto, ale i to można jeszcze zmienić — wypadłoby pobierać ekstraordinaryjny dodatek skarbowy w progresywnym stopniowaniu ku górze, przy czem zwracam uwagę, że od tych kontrybucyj już teraz pobiera się 100-procentowy dodatek ekstraordinaryjny. A więc nowy dodatek wynosiłby:

od	powinności ordynaryjnej	dodatek
42 zł.	—	ct. do 52 zł. 50 ct. 120 prct.
52 "	50 "	" " 84 " — " 130 "
84 "	— "	" 210 " — " 140 "
210 "	— "	" 525 " — " 160 "
525 "	— "	" 1050 " — " 180 "

od 1050 w górę 200 prct. powinności ordynaryjnej.

Wynikłość tych podwyżek czyniłaby, co dokładnie obliczyć kazałem, kwotę 1,297.172 zł., a więc mniej więcej równałaby się sumie ulg, które mają być nadane wnioskiem wielce szanownego pana pos. Plenera.

Wielce szanowni panowie! Nie myślę bynajmniej zalecać wam rzeczywiście tej drogi, kazałem zrobić obrachunek ten jedynie w tym celu, aby wam pokazać, jakimby sposobem osiągnąć można cel wniosku pos. Plenera bez naruszenia interesu innych kontrybucyj. Może ktoś podejmie tę myśl — ja w to nie wchodzę. Propozycja ta zresztą nie ma pretensji do bezwarunkowej trafności w tym sensie, iżby koniecznie wypadło trzymać się liczb powyżej odczytanych; ma ona tylko — jeżeli w ogóle ktoś ją podejmie — stanowić podstawę dyskusji. Gdyby wam zdawało się, że temu sposobowi można przyznać pewną słusność, wtedy możnaby stawić wniosek o odesłanie rzeczy całej do komisji, i zyskałoby się czas do przedsięwzięcia studyów nieodzownych.

Ale pozwalam sobie zwrócić jeszcze uwagę na to, że oprócz tego wszystkiego wniosek pos. Plenera, jak go tu mamy pod ręką, niedomaga jeszcze pod niejednym względem. I tak pozwoliłbym sobie zwrócić uwagę, że w Tryeście właściwie nie istnieje wcale podatek zarobkowy, tak że zastosowanie wniosku do Tryestu byłoby bardzo wątpliwe. Pozwoliłbym sobie także — tylko *per parentheses* — zwrócić uwagę na to, że byłbym bardzo ucieszony, gdyby pos. Masaryk nie był wypowiedział wątpliwości co

do drugiego ustępu artykułu I. Ten drugi ustęp bowiem reguluje granice między ustawodawstwem Rady Państwa a Sejmów krajowych w sposób taki, jaki niejednokrotnie już z różnych stron tej wys. Izby był zaprzeczany. Albowiem przesądza on prawie zupełnie o ustawodawstwie krajowym, a to równie pod względem dodatków krajowych, jak pod względem prawa wyborczego do sejmów i do gminy. (Tak jest! z prawicy.) Gdyby przeto komisji dana była sposobność raz jeszcze zająć się tą sprawą, możnaby wszystkie te propozycje zważyć i przytem uwzględnić także okoliczność, że gdyby nadano ulgi nie tak wielkie, jak proponuje pos. Plener, możnaby też niższe ustanowić podwyżki w celu skompensowania ubytku, dochodów skarbowych.

Skończyłem, wys. Izbo. Gdyby po tem, com powiedział, potrzeba było jeszcze określić stanowisko Rządu względem wniosku pos. Plenera w krótkiej uwadze, mogłaby nią być tylko ta: Rząd na ten wniosek się nie zgadza! (Przećięte, huczne brawa i oklaski z prawicy.)

Delegacye.

Wiedeń, 28 listopada.

(II. Posiedzenie Delegacji austriackiej).

Prezes ks. Schönborn otwiera posiedzenie po godzinie 10 przed południem.

Na ławie rządowej wyszyscy wspólni Ministrowie; dalej: admirał baron Sterneck i szefowie sekcji: br. Pasetti, br. Falke, Jansekovic i Szönt-Györgyi.

Delegaci licznie zebrani. Do prezydium wniesiono, między innymi, petycję pierwszego galicyjskiego Stowarzyszenia dla dostaw wojskowych, w sprawie przyznania pewnych ułatwień pod względem warunków dostawy w r. 1892.

W dyskusji ogólnej zabiera pierwszy głos delegat ks. Zallinger. Mowca podniósłszy na wstępie, że w Delegacji niepowinny być pomijane milczeniem wielkie i ważne duchowe interesa katolickich ludów Monarchii, zapowiada, iż pragnie wynurzyć te życzenia, jakie ożywiają katolików austriackich ze względu na stanowisko Ojca św.

Świat katolicki — mówił mowca — ma coraz więcej powodów niepokojeńcia się obecnym stanem rzeczy w Wiecznym mieście. Należy przypomnieć, że szermierzowi destrukcyjnej niewiary w obliczu Watykanu odsłonięto pomnik, czemu rząd włoski nie przeszkodził; że wydano ustawę karzącą wrogą prawom i wolności duchowieństwa, aby się przypodobać pewnemu prądowi; należy przypomnieć sobie jak postępowano z dobrami międzynarodowej propagandy i funduszami instytucji dobroczynnych, aby uczynić zadość życzeniom Łoży masonskiej; jak rząd włoski kasował setki klasztorów, a mienie ich konfiskował, wydając zakonników na pastwę nędzy; należy przypomnieć ostatnie demonstracje październikowe w Rzymie i na najrozmaitszych dworcach kolejowych Włoch północnych na czem cierpieli i poddani austriacy. Czyż można brać za złe katolikom świata całego i nam katolikom austriackim, że nie chcemy być we Włoszech wyjęci z pod opieki prawa, a dla Głowy Kościoła pragniemy, i żądać musimy stanowiska, jakie Jej się należy w myśl prawa historycznego i z woli Opatrzności. Jako katolicy, żądać musimy wolności i całkowitej, istotnej niezależności dla Stolicy św. Do tej niezależności, do tej samoistności należy władza monarsza na własnym terytorjum, oparta na silnych podwalinach.

Kościół, założony przez Chrystusa Pana jest według prawa kościelnego zgromadzeniem wolnym w zakresie swego działania od żadnej władzy ziemskiej niezależnym, a Głowa tego organizmu musi posiadać władzę monarszą. Historia złożyła nam niejednokrotnie dowody, że ile razy tylko prawa monarsze Papieża doznały uszczerbku, cierpiły na tem i jego prawa kościelne. Kto występuje przeciwko terytorjalnej niezależności, występuje zarazem i przeciwko niezależności Kościoła, którym rządzi Ojciec św. Nieraz w ciągu wieków odbierano Papieżowi-królowi Rzym, ale zawsze, wskutek interwencji tego lub owego mocarstwa, a także i Austrii Papież wracał znowu do swych posiadłości.

Przy dzisiejszej konstelacji politycznej nie da się tego dokonać siłą oręża. Ale potęgą idei drogę sobie utworze. Przedstawiciele kościelnego politycznego i społecznego przewrotu, wskazują dla swych celów na tę okoliczność, że państwo zdeptało prawa najstarszego i najprawowitszego tronu i wyciągają z tego dalsze, korzystne dla siebie konsekwencje; tem samem jednak, wbrew swej woli, zmuszają przyjaciół powagi i porządku do porzucenia swego biernego stanowiska.

Lecz idea: „Bez samoistnej, wolnej Głowy Kościoła, niemasz samoistnego, wolnego Kościoła“, nie jest przytłumioną, lecz staje się coraz głośniejszą i zrozumialszą,

zdobywa sobie serca, przekonania, sumienia, zdąży przez wszystkie kraje, aż ku kresom kuli ziemskiej. Działa idei tej nie zniszczą, bagnetą w biegu nie wstrzymają, a żadna dyplomacja jej nie znieczuli. Głośno woła ona do Włoch: kwestya rzymska nie jest wewnętrzną, nie jest narodową, nie jest tylko piemontką, tylko włoską, ona jest zewnętrzną, międzynarodową, katolicką. Obojętne tolerowanie stanu rzeczy w Rzymie, byłoby niczem innym, jak uznaniem rewolucji wszystkich prawowitych tronów — albowiem żaden tron nie jest starszym, żaden bardziej prawowitym w świecie cywilizowanym, jak tron Ojca św., a każda od Boga ustanowiona władza działa w dobrze zrozumianym własnym interesie, a na korzyść wstrząśniętych podwalin społecznych, jeżeli skutecznie popiera pretensje prawne Stolicy św. Jeżeli rządy europejskie chcą odjąć ostrze logice zwolenników przewrotu, jeżeli chcą dać rękojmię trwałości porządkowi politycznemu i społecznemu, to już czas najwyższy dopomódz najstarszemu i najprawowitszemu tronowi w jakikolwiek bądź sposób do odzyskania praw jego.

Następnie przemawiali delegaci: Edward Suess, Demmel i hr. Falkenhayn, wyrażając najzupełniejsze zaufanie dla kierownika polityki zagranicznej. (Głosy tych delegatów stręściła mniej więcej wyczerpująco sobotnia depeza).

Sprawozdawca del. ks. Windischgrätz oświadcza: Del. Zallinger podniósł, iż rozwiązanie sprawy Papieżstwa dokona się nie bronią, lecz potęgą idei. Żałuję, iż nie wyjaśnił, w jaki sposób sobie rozwiązanie tej kwestyi wyobraża. Podzielim jego zapatrywanie, iż ta kwestya jest jeszcze dziś otwartą, podzielim życzenie, aby ta sprawa wreszcie pomysłnie została załatwioną. Zdaniem mojem, w pierwszym rządzie musi to nastąpić na drodze pokojowej, w drugim nie może inaczej nastąpić, jak tylko we Włoszech i przez Włochy. Del. Zallinger wspominał o potęgze idei. Pamiętaj jednak należy, że właśnie potęga idei wywołała obecny stan tej sprawy. Rzut oka w przeszłość przypomni nam, iż dawniej przeważnie idea wiary, religijna idea dawała powód do wielkich historycznych wypadków i do krwawych walk. W jej miejsce weszła później idea narodowa. Ona to sprowadziła obecne stosunki Ojca św. Czuję się zobowiązanym to stwierdzić, chociaż tej idei nie podzielam. Możemy stwierdzić, iż wypadki w Rzymie co do posiadłości Ojca św. dokonały się bez zapytania o nabyte i dawniej istniejące prawa, lecz dokonały się z ową nieprzepartą siłą, z jaką w ogóle dokonywają się wielkie historyczne wypadki. Jakież były konsekwencje tego historycznego wypadku? W ślad za nim poszło utworzenie królestwa włoskiego, wielkiego mocarstwa, z którym Austro-Węgry pozostają nietylko w dobrych stosunkach, lecz w stosunku wiernego sprzymierzeńca. Na te faktyczne stosunki nie można zażykać oczu, ale każdemu musi być dozwolonym wyrażenie nadziei, iż kwestya posiadłości Ojca św. zostanie w końcu rozwiązana na drodze pokojowej, w sposób zadowalniający dla Namiestnika Chrystusowego.

Dotykając wywodów innych delegatów, wysnuwa z nich referent ten pocieszający fakt, że to samo zaufanie, jakie zostało uchwalone w komisji i wypowiedziane w sprawozdaniu, znalazło silny odzwiek w przemówieniach dzisiejszych mowców.

Po krótkim przemówieniu p. Ministra hr. Kalnokyego, które podała w obszernem streszczeniu sobotnia depeza, zamknięto ogólną dyskusję. W dyskusji szczegółowej nikt nie zabrał głosu. Preliminarz Ministerstwa spraw zagranicznych i żądane na rok 1891 kredyty dodatkowi przyjęła Delegacya zgodnie z przedłożeniami rządowemi. Również przyjęto preliminarz wspólnego Ministerstwa skarbu i wspólnej Najw. Izby obrachunkowej na r. 1892 łącznie z kredytami dodatkowemi na konserwację budynków.

Koniec posiedzenia o godzinie kwadrans na pierwszą.

W uzupełnieniu sprawozdania z obrad komisji budżetowej Delegacji austriackiej, przytaczamy w streszczeniu głosy delegatów polskich: pp. Chrzanowskiego i Bielińskiego.

Del. Chrzanowski zwrócił uwagę na to, iż Sejm galicyjski w ubiegłym roku na utworzenie szkoły kadetów we Lwowie uchwalił 100 000 zł. Mia-to Lwów darowało grunt pod budowę. Mimo to nie poczyniono żadnych przygotowań w celu utworzenia szkoły kadetów we Lwowie. Mowca zapytuje p. Ministra wojny, jakie przeszkody powstrzymują założenie tej szkoły i czy państwo gotowe jest pokryć część kosztów na utworzenie tej szkoły?

Mowca poruszył także drugą sprawę, którą już przed kilku laty przedstawił w Delegacji. Oto w całej Monarchii austro-węgierskiej istnieje tylko jeden wojskowy zakład naukowy, a mianowicie szkoła kadetów w Łobzowie pod Krakowem, w której język polski jest przedmiotem nauki. We wszystkich innych zakładach wojskowych jest przed-

czawszy od szesnastego albo czterastego roku życia wolno je używać przez ośm godzin, a dostarczają młodzień i kobiety, tylko przez d. i. desięć godzin dziennie. Dla dorosłego robotnika czas jest oznaczony na dwanaście godzin, a wszystkim, z wyjątkiem robotników przy hutach żelaznych i środkach komunikacyjnych, został w wielu państwach poręczony spoczynek niedzielny i świąteczny. Socjaliści mówią, że mimo to zarobk fabrykantów w Niemczech nie został zmniejszony, w skutek większej intensywności pracy i nowych wynalazków. Ale jest rzeczą oczywistą, że tak mówią tylko. Najpierw nowe wynalazki byłyby produkcyę nierównie bardziej spotęgowały, gdyby ilość godzin pracy nie została zmniejszoną. a potem powszechna kryzys przemysłowa i powszechny upadek stopy procentowej, świadczą o tem wymownie, że zyski fabrykantów zmniejszyły się bardzo w ostatnich czasach. Obok tego ograniczenie czasu okazało się niedostatecznym i żądanie osmiego godzinnej pracy dla dorosłych mężczyzn i kobiet, staje się coraz powszechniejszym i społeczeństwo nie długo się będzie mogło opierać temu żądaniu. Można być jednak pewnym, że skoro się mu zadość uczyni, kryzys przemysłowa stanie się ostrzejszą, mnożstwo fabryk przestanie funkcjonować i tak dobrobyt ogólny społeczny, jak i płaca robotników spadną. Fabrykaty staną się droższymi a wielu robotników znajdzie się bez pracy.

Trzeci, zalecany przez umiarkowanych ludzi a przez rządy praktykowany środek, nazywa się asekuracją robotników. Tak robotnicy, jak chlebowadcy, są obowiązani składać pewne sumy, które mają służyć do wypłaty

pensji, robotnikom chwilowo albo stale niezdolnym do pracy. Prawodawstwo francuskie zamierza skarb państwa pociągnąć do udziału w wypłacie tych pensyj. W każdym razie, część pieniędzy przeznaczonych dotąd na produkcyną pracę, bywa odwróconą od tego celu i gromadzenie bogactw społecznych przez to bywa powstrzymanem.

Widzimy tedy, że praktyczny i racjonalistyczno-indywidualistyczny kierunek protestanckich i rewolucyjnych społeczeństw, doszedł do punktu zwrotnego. Nie chcą poświęcać zupełnie mas ludu i niszczyć ich szczęście ludzkie, a przez to samo społeczeństwo narazić na straszliwe katastrofy, musiano odstąpić od dotąd obranej drogi. Zbiorowa ludzkość t. j. państwo, nałożyło pięta na indywidualną pracę i indywidualną produkcję i stawia prawa, które ją mają regulować. Prawa te nie zmiernają do przyspieszenia nagromadzenia bogactw, tylko przeciwnie zwalczają tempo produkcyi, służąc dla ochrony uboższych. I tak uznało społeczeństwo nowożytnie, że może być coś ważniejszego nad fabrykacyę taniego perkalu, i że nie należy dążyć do przyszłego szczęścia dziejowego, dając zupełną wolność ludziom sprytnym, zamożnym a bezwzględny, dającym do jak najszybszego wzbogacania.

Ale czyśmy już przejrzeni naprawdę? Czy środki, proponowane lub użyte już, doprowadzą do celu? czy ochronią społeczeństwo od straszliwych katastrof, a proletaryuszów od zupełnego zezwierzczenia? Oto pytanie, na które należy się jeszcze dać odpowiedź.

miotem nauki język węgierski i czeski, ale nie polski. Naprzykład w wojskowej niższej realnej szkole w Koszycach język węgierski i czeski są przedmiotami nauki, ale nie uczą tam wcale języka polskiego, chociaż wielu uczniów jest narodowości polskiej. Taki sam stan rzeczy jest w szkole artylerji w Wiedniu. Jest to niezawodnie jeden z wielu powodów, iż stosunkowo bardzo mała liczba polskich uczniów pobiera naukę w wojskowych zakładach wychowawczych.

Mowca upominał się już przed kilku laty o usunięcie tej niesprawiedliwości i o zaprowadzenie nauki języka polskiego w tych wszystkich zakładach naukowych wojskowych, w których są uczniowie polscy. Wówczas minister wojny hr. Bylandt obiecał uczynić temu zadość a usprawiedliwił się na razie brakiem nauczycieli.

Mowca wypowiedziawszy przekonanie, że nie brak zdolnych oficerów Polaków, którzy mogliby być nauczycielami polskiego języka w tych szkołach wojskowych, zapytywał pana Ministra wojny, czy jest skłonny przytoczone braki usunąć?

Odpowiedź p. Ministra wojny jest znaną z doniesienia telegraficznego.

Wśród dyskusji, w kwestyi ciągle rosnących wydatków na kwaterunek wojska, przedstawił del. Chrzanowski, że wzrost wydatków na kwaterunek wojska nie byłby tak wielki, gdyby z mniejszą wymogami co do budowy i urządzenia koszar zwanych „normalnymi“. Gminy, budujące koszary „normalne“, według teraźniejszych przepisów muszą żądać wysokiego czynszu, gdyż wydatki na zbudowanie takich zbytkowych koszar jest wielki.

W końcu posiedzenia generał Feldehauser poruszył jeszcze raz sprawę budowy szkoły kadetów we Lwowie. Kraj na tę budowę przyznał miastu 100.000 złr. pod warunkiem, iż je spłaci w 50 rocznych ratach. Plac już został wybrany, koszt obliczono na 230.000 złr. i plan budowy przedłożono. W r. 1890 oświadczyło jednak miasto, iż budować nie może, gdyż materiały budowlane są za drogie. Na późniejsze zapytanie, czy wogóle chce budować, oświadczyło miasto, iż byłoby gotowe podjąć się budowy, jeśli zarząd wojskowy przyjmie na siebie spłatę 50 rocznych rat i zgodzi się na płacenie pewnego czynszu. Te warunki równały się odrzuceniu propozycji.

Na to oświadczył del. Biliński: Ponieważ w Sejmie galicyjskim byłam właśnie sprawozdawcą komisji co do uchwały, mocą której Sejm przeznaczył 100.000 złr. na budowę gmachu dla szkoły kadetów we Lwowie, przeto winienem tu jak najwyraźniej oświadczyć, że Sejm sumę tę dał nie jako pożyczkę, ale jako zasiłek bezwrotny, jak to już del. Chrzanowski wspominał.

Z Warszawy.

(Powiększenie sił zbrojnych nad granicą. — Ruchome cerkwie. — Wywóz słomy za granicę. — Baron Wacken).

Sprawozdawca wojskowy *Köln. Ztg.* donosi o ponownem powiększeniu załóg w pogranicznych miejscowościach, dodając, iż powiększenie to zostanie przeprowadzonym zupełnie do 13 stycznia r. p. Obok tego wiele miejscowości w pobliżu granicy, wolnych dotychczas od wojska, otrzyma niebawem załogi. W końcu nastąpi także wzmocnienie straży pogranicznych w ten sposób, iż na jeden kilometr przestrzeni przypadnie około 15 konnych żołnierzy.

Dniwn. Warsz. donosi jako „rzecz wielce pocieszającą“, że naczelnik gub. wołyńskiej, Jankowski, zamierza skłonić Towarzystwo kolei południowo-zachodnich do zaprowadzenia na swoich liniach, zwłaszcza w gub. wołyńskiej, ruchomych cerkwi w wagonach, wraz z etatowym duchownym i wszystkimi cerkiewnymi przynależnościami. Wagonowe cerkiewki mają być urządzone według typu cerkiewek polowych i przewożone od stacji do stacji, zwłaszcza tam, gdzie brak cerkwi w pobliżu.

Wedle dzienników warszawskich departament celny zwrócił uwagę na „ze wszech miar niepożądany“ fakt, iż w ostatnich czasach zwiększył się znacznie wywóz słomy z miejscowości pogranicznych do Prus i Austrii.

W tych dniach spodziewany jest w Warszawie były konsul austro-węgierski, bar. R. Wacken. Baron Wacken przyjeżdża na tydzień, aby się pożegnać, poczem uda się do Berlina, gdzie został przyłączony do ambasady w charakterze szefa legacyjnego. Dzienniki zaznaczają, że baron Wacken pozostawia w Warszawie wspomnienie uprzejmego i zręcznego dyplomaty. Salon baronowej Wacken był jednym z najwięcej uczęszczanych przez wyższe sfery towarzyskie.

Kancelerz Caprivi o ustępstwach na rzecz polskiej ludności.

Powracamy dzisiaj do znanej w telegraficznym streszczeniu mowy kancelerza Caprivi'ego, wygłoszonej na piątkowym posiedzeniu parlamentu niemieckiego, chodzi nam bowiem o uzupełnienie jej kilkoma ustępami, które rzucają światło na obecną postawę kół decydujących wobec poddanych narodowości polskiej. Kancelerz dotykając zarzutu, jakoby rząd okazał wielką słabość, czyniąc Polakom różne ustępstwa, tak powiedział:

Zarzucono rządowi słabość. Przede wszystkim z niechęcią zauważono, że granicę naszą otworzyliśmy więcej niż dawniej, i że ułatwiłszy robotnikom z Królestwa Polskiego przebywanie na terytorjum pruskim. I nam byłoby przyjemniej, gdyby prace w polu na wschodzie wykonywać mogli robotnicy niemieccy. Okazało się jednak aż nadto jasnym, że nie ma na to dostatecznej liczby niemieckiego robotnika. Pochodzi to ztąd, że wśród robotników na wschodzie panuje silny prąd wychodzący w kierunku na zachód. Wobec tego rząd pruski wcale nie zapoznał niebezpieczeństwa, grożącego germanizacji ze zbytniego napływu robotników z Królestwa i starał się też robotników tych usuwać pod jesień, o ile to tylko okazywało się możliwym.

Co się tyczy prywatnej nauki języka polskiego, to rząd o tyle stan dawny przywrócił, iż pozwolił na to, by tam, gdzie nauka religijna udzielana jest w języku polskim, mogła być także udzielana prywatna nauka języka polskiego przez nauczycieli w lokalach szkolnych, o ile gminy na to dozwolą. Tym sposobem uczyniono zadość żądaniu, które wedle mojego zapatrywania, nie wydaje się zbyt niesłusznym. Po ogłoszeniu odnośnego rozporządzenia, które uważam za nadzwyczaj umiarkowane i dobre, przyszedł pewien ojciec Niemiec i prosił, aby i jego dzieci mogły brać udział w nauce języka polskiego, co też się stało. Nikt w tem nie znajduje nic złego, jeżeli Niemiec, który emigrował do Metz, każe dzieciom swym uczyć się języka francuskiego, i mniemam, że Niemiec w Poznaniu nie działa wbrew interesom własnym i ogółu niemieckiego, jeżeli stara się o to, aby dzieci jego poznały obok języka ojczystego także język polski.

Tu i owdzie nie podobało się także, że na stolicę arcybiskupią w Poznaniu został powołany kapłan narodowości polskiej. Wiadomo jednak, że mieliśmy już arcybiskupa narodowości niemieckiej, lecz ten właśnie zawiódł oczekiwania rządu, okazał się bowiem za mało silnym, by mógł przeprowadzić to, czego wymagały właśnie interesa niemieckie. Nie posiadając potrzebnej energii do samodzielnego występowania, pozwolił sobą kierować i to w tym kierunku, który dla Niemców był szkodliwym, aniżeli, gdyby na stolicę arcybiskupiej zasiadał mąż polskiej narodowości. Mam to przeświadczenie, że dzisiaj na to stanowisko powołany został mąż, który zdolen jest reprezentować i interesa niemieckie z siłą charakteru i z silną wolą.

Po śmierci dawniejszego arcybiskupa nie miano w ministerstwie pruskim żadnej wątpliwości, że gdybyśmy znaleźli męża pochodzenia polskiego, jako kandydata, któryby odpowiadał zresztą naszym wymaganiom, nie byłibyśmy od tego, aby go zamianować. Nie znalazł się w pierwszej chwili żaden taki, ale nie znalazł się także i Niemiec. Po wypadkach w Toruniu, po mowie obecnego arcybiskupa nie istniała dla nas żadna wątpliwość, że on będzie mężem odpowiednim, dość pruskim i patriotycznym, by naszym wymaganiom sprostać. Sądzę więc, że także i ta sprawa nie powinna budzić żadnego za niepokojenia. Tak rząd pruski jako też monarchie związkowe uważają za swój obowiązek i mają gorącą chęć jednooczenia tych wszystkich sił, które chcą współdziałać przy utrzymaniu i obronie państwa, i tę tendencję rządu dostatecznie wyjaśnia zniesienie przymusu pasportowego i to, co się rozegrało w Poznaniu.

Z włoskiej Izby deputowanych.

Pod koniec posiedzenia w sobotę, wystąpił deputowany Bovio z zapytaniem, czy nie zechciałby rząd w czasie jak najkrótszym odpowiedzieć na kwestyę, odnoszącą się do rządowej polityki w obec Kościoła. Sprawa ta wydaje mu się do przedyskutowania tem pilniejszą, że minister mocarswa sprzymierzonego, odpowiadając na interpelację jednego z ultramontańskich deputowanych, nazwał kwestyę rzymską, kwestyą, do której rozwiązania nie znalezione jeszcze klucza. Spodziewam się — rzekł Bovio dalej, iż rząd tak osobliwego pojmowania sprawy przez hrabiego Kalnoky'ego nie pozostawił bez odpowiedzi, lecz poinformował mi istną, że kwestya, która zdaje się utrudzać go tak mocno, nie istnieje dla Włoch. Jest obowiązkiem rządu zawiadomić bezwzględnie Europę, że nie pozwala żadnemu obcemu mocarstwu mówić o sprawie, która przez nasze prawo publiczne

i w sumieniu narodu rozwiązana została. Rząd obowiązany jest oświadczyć Europie, że jeśli dla innych jeszcze nie nastąpiło rozwiązanie, to dla Włoch w ogóle nie istnieje ta kwestya i w ogóle sprawa rzymska zamknięta została. (*Żywe oklaski ze wszystkich ław Izby*).

Na to powstał minister spraw wewnętrznych, Nikotera, i rzekł dosłownie:

Szanowny Bovio, otrzymałem w tej chwili depeszę, w której prezes gabinetu zawiadamia, że gotów jest w poniedziałek odpowiedzieć na zapytanie pańskie. Co się zaś tyczy zakomunikowanych nam przez pana oświadczeń hrabiego Kalnoky'ego, to musimy, nie znając dosłownej osnowy, zastrzedz sobie opinię o tem na później. Ale w imieniu całego gabinetu oświadczam, że niepodobna nam poczytać deklaracji wspomnianych za prawdziwą, tembardziej, iż były one wyrażone przez ministra jednego z zaprzyjaźnionych z nami mocarstw. Dla nas nie ma żadnej kwestyi rzymskiej, i być jej nie może. (*Oklaski*).

KRONIKA

Lwów, 28 listopada

— **Najj. Pan** raczył najmiłościwiej udzielić z prywatnej Swej skatuli gminie Sądżawka, w powiecie nadwórniańskim, na budowę szkoły, zapomogi w kwocie 50 zł. w. a.

— **Urzednicy Wydziału krajowego**, odbywszy wczoraj wspólną naradę, postanowili wysłać delegację do Wydziału krajowego z prośbą o przyznanie dodatku do płac z powodu panującej we Lwowie drożyzny.

— **Z Towarzystwa św. Salomei**. Celem złożenia i zamknięcia rachunków z wieczoru z tańcami, urządzono dnia 25 b. m. na dochód Towarzystwa św. Salomei, odbędzie się w pomieszkaniu p. prezydentowej Mochnackiej we wtorek, dnia 1 grudnia, o godzinie 4 po południu sprawozdawcze posiedzenie komitetu, na które komitet ścisły wszystkie panie, które się łaskawie podjęły sprzedaż biletów, niniejszem zaprasza.

— **Komitet**, zarządzający dziś, 30 b. m., w sali teatru hr. Skarbka uroczysty wieczór ku czci Adama Mickiewicza, uprasza szanowną publiczność o jawienie się w strojach galowych.

— **P. Karol Roll**, kapelmistrz 30 pułku piechoty we Lwowie, wydał nową kompozycyę p. t. „Hołupiec“. Jest to bardzo wdzięczny i pełen werwy mazur. Kompozycya wyszła nakładem księgarni H. Altenberga we Lwowie.

— **Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków** dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie oznajmia, że kartki głosowania dla przedsiębiorców i robotników z I, II i IV kategorii wyborczej, w celu przeprowadzenia uzupełniających wyborów do zarządu z wymienionych trzech kategorii wyborczych, zostały już rozesłane. Powołując się na obszerne pouczenie, załączone do kart głosowania, przypomina Zakład, że kartki głosowania należy wypełnić i wysłać do Zakładu zaraz po ich utrzymaniu, albo też najdalej do 10 stycznia 1892 r. do godziny 4 z południa. Reklamacye w sprawie wyborów nadsyłać należy najdalej do 27 grudnia 1891 r.

— **Samobójstwo**. Franciszka Staniecka, żona nauczyciela ludowego, lat 38 licząca, zamieszkała pod 1.7 przy ul. Piekarskiej, zmarła onegdaj o godzinie 7 wieczór wśród objawów otrucia, mimo pomocy lekarskiej, udzielonej jej przez dra Skałkowskiego. Przed śmiercią przyznała się ona, że w zamiarze samobójczym zajęła po godzinie 7 z rana arsenik, wysypawszy go do kawy. Powodem były niesnaski rodzinne. Zwłoki, po skonstatowaniu śmierci przez lekarza miejskiego dra Elektorowicza, odstawiono do kostnicy szpitala powszechnego.

— **Pozar**. Wczorajszej nocy, po godzinie 10 powstał pożar na folwarku „Kapitanówka“ zwanym, obok Siechowa. Tren straży pożarnej, wysłany w kierunku, gdzie widoczną była ogromna łuna, nie mógł się dostać na miejsce pożaru z powodu nadzwyczajnego błota. Spaliła się słoma i siano, a szkoda ma być nieznaczną.

— **Z obserwatorium** e. k. Szkoły Politechnicznej we Lwowie, dnia 30-go listopada 1891 roku, godzina 12 w południe. Barometr idzie w górę.

W ubiegłych 2 dobach, licząc od godziny 12 w południe dnia 28-go, do godziny 12 w południe dnia 30 listopada 1891 r., mieliśmy wiatr co do kierunku zmienny, co do siły słaby (2), stan nieba zmienny, a powietrze bardzo wilgotne (84 proc. wilgotności względnej); opadu nie było.

Srednia temperatura w tym czasie była +0.6°C, najwyższa +3.6°C w sobotę w południe, najniższa —3.0°C dziś w nocy.

Obie doby były przeważnie pogodne, dziś rano pochmurno.

Zniżka barometryczna 735 do 740 mm znajdowała się na wyspach Sztetlandzkich; zwy-

żka 765 do 760 w Turcyi; zniżka drugorzędna utworzyła się w Sycylii.

Stan barometru, zredukowany do poziomu morza, był dziś o godzinie 12-tej w południe 766 mm

Prognoza na dobę dnia 1-go grudnia 1891 r. (od północy do północy): Wiatr będzie co do kierunku południowo-wschodni, co do siły słaby (2), srednia temperatura doby zostanie około +0.0°C, stan nieba będzie zmienny, a względna wilgotność powietrza około 85 proc.; opadu nie będzie.

— **Z Łańcuta** donoszą, że w pałacu hr. Potockich zawałił się sufit w sali zabaw, t. zw. „Błękitnej“. Salę tę właśnie odnawiali robotnicy i była już niemal na ukończeniu, gdy niespodziewanie w nocy nastąpiło zaważenie się sufitu, przyczem nikt z ludzi nie doznał szwanku.

— **Znaczną kradzież** popełniono w ubiegłym tygodniu w Tarnowie. Skradziono list z kwotą 4000 zł., mianowicie 4 banknoty po 1000 zł. Ser. 1081 nr. 12166, ser. 1044 nr. 06551, ser. 1045 nr. 24269 i ser. 1048 nr. 25818.

† **Zmarli** w ostatnich dniach: w Jaśle Julia Lubicz z Grochowskich Michalewska, żona urzędniczka sądowego w 42 r. życia.

— **Cudotwórca**. Przed trybunałem sądu przysięgłych w Kołomyi rozpoczął się proces przeciw Mojżeszowi Kahane, izraelicie, liczącemu lat 70, pochodzącemu z Berdyczowa w Rosyji. Kahane, krawiec z zawodu, oskarżony jest o to, że przybył przed dwoma laty do Galicyi, ażeby wyzyskać łatwowierność i wkorzoną między żydami zabobonność w sposób oszukańczy, co mu się łatwo udawało. Przybrawszy maskę człowieka obznajomionego z kabalistyką, udawał się do rodzin żydowskich, które nawiedziły różne nieszczęśliwe wypadki, a pozyskawszy sobie ich zaufanie, wyłudzał rozmaite kwoty i kosztowności pod pozorem, że takowych potrzebuje do praktyk religijnych przy leczeniu chorych lub wypędzaniu złych duchów, zagnieżdżonych w tych rodzinach, sprawdzających nieszczęście. Rzemiosło swoje osukał prawie bezkarnie prowadził przez blisko 2 lata w różnych miastach galicyjskich, a w jednym wypadku także w Czerniowcach.

— **Dom akademicki w Krakowie**. W marcu 1890 r. zawiązał się w Krakowie komitet obywatelski w celu zebrania funduszu na wybudowanie domu z bezpłatnymi mieszkaniami dla niezamożnych uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Do obecnej pory zebrał komitet fundusze w wysokości 5.324 zł. Komitet otrzymał od Namiestnictwa pozwolenie na zbieranie składek w całym kraju na cel wspomniany, a skoro zebrane fundusze dojdą do pożądanej wysokości, nastąpi założenie fundacyi wieczystej „Domu akademickiego w Krakowie“. Celem przyspieszenia tej chwili komitet ogłasza odezwę z prośbą o poparcie jego usiłowań. Składki nadsyłać można na ręce dr. Edwarda Korczyńskiego, profesora Uniwersytetu w Krakowie.

† **Floryan Mitulski**. W Czerniowcach odbył się w sobotę pogrzeb ś. p. Floryana Mitulskiego, proboszcza, kanonika honorowego kapituły orm. kat. lwowskiej, prałata domowego Stolicy Apostolskiej, właściciela złotego Krzyża zasługi z koroną, honorowego obywatela m. Czerniowiec, światłego i wielce zasłużonego kapłana polskiego.

Floryan Mitulski, rodziny Wartanowiczów, urodził się z rodziców ormiańsko-polskich w Śniatynie, dnia 21 sierpnia 1810 roku. Początkowo nauki pobierał w rodzinnym mieście, do gimnazjum zaś uczęszczał w Czerniowcach, gdzie ukończył pierwszy rok t. zw. podówczas filozofii. W roku 1832 wstąpił na drugi rok filozofii w seminarjum lwowskim jako alumnus obrządku ormiańsko-katolickiego. Po roku wysłano go na koszt cesarski do konwikt w Wiedniu. — Ukończywszy III rok teologii w Wiedniu, powrócił do Lwowa i przez ś. p. ks. Samuela Stefanowicza, ówczesnego arcybiskupa orm.-kat., został wyswięcony na kapłana. W roku 1836 zamianowany został aktuariuszem lwowskiego orm. konsystorza, piastował urząd ten do grudnia 1839, a w tym czasie wysłany został jako misionarz dla Ormian do Suczawy. W owym czasie na całej Bukowinie nie było ani jednej świątyni ormiańskiej, a Ormianie czerniowieccy tulili się w tamtejszym kościele rzym. kat., gdzie wybudowali dla siebie (1825) osobny ołtarz z obrazem Śl. Grzegorza III. Arm. W r. 1832 objął ks. Mitulski jako proboszcz małą parafię czerniowiecką, która liczyła wówczas zaledwie 1200 parafian. Do tej nielicznej garstki, zaraz po objęciu urzędu, zapelował nowy proboszcz, by postarała się o własny Dom Boży dla siebie. Starania ś. p. Mitulskiego odniosły skutek, albowiem już w r. 1875 wystawili sobie Ormianie piękny własny kościół w Czerniowcach, a właściwy inicjator dzieła pozyskał wśród Ormian bukowińskich cześć niezapomnianą.

Pogrzeb odbył się w obecności ks. Arcybiskupa Issakowicza, który umyślnie przybył ze Lwowa, oraz prezydenta kraju hr. Pace, marszałka krajowego hr. Wassilki, prezydenta sądu p. Martynowicza, radcy Rządu dr. Olikera, prezydenta miasta p. Kochanowskiego i całej

Targ zbożowy. *)

Dnia 30 listopada 1891.

Lwów, pszenica 11.40 do 12.10, żyto 10.15 do 10.90, jęczmień 6.75 do 8.—, owies 7.25 do 7.90, rzepak 13.— do 13.50, groch 6.25 do 10.—, wyka — do —, linianka — do —, konieczyna czerwona 42.— do 55.—, biała — do —, szwedzka — do —.

Tarnopol, pszenica 11.10 do 12.—, żyto 9.85 do 10.75, jęczmień 6.60 do 7.75, owies 7.— do 7.75, groch 6.25 do 9.—, wyka — do —, rzepak 13.— do 13.50, linianka — do —, konieczyna czerwona 40.— do 52.—, biała — do —, szwedzka — do —.

Podwoleczyska, pszenica 10.85 do 12.—, żyto 9.75 do 10.65, jęczmień 6.75 do 8.—, owies 6.85 do 7.50, groch 6.25 do 10.—, wyka — do —, rzepak 13.— do 13.25, linianka — do —, konieczyna czerwona 40.— do 50.—, biała — do —, szwedzka — do —.

Jarosław, pszenica 11.50 do 12.30, żyto 10.35 do 11.—, jęczmień 7.— do 8.50, owies 7.25 do 8.—, groch 6.50 do 10.—, wyka — do —, rzepak 13.25 do 13.75, linianka — do —, konieczyna czerwona 43.— do 56.—, biała — do —, szwedzka — do —.

Wszystko za 100 kilo netto bez worka.

Chmiel 50.— do 65.— zł. za 56 kilo loco Lwów, nominalnie.

Okowita gotowa za 10.000 litr. pr. loco Lwów 21.70 do 22.75 zł.

Usposobienie przychylniejsze. Dowozy nieznaczne.

*) Przedruk wzbroniony.

OSTATNIA POCZTA

Najj. Pani powróci w ciągu bieżącego tygodnia z Egiptu do Korfu, ządając się po krótkim wycieczku do Wiednia. Jego Ces. Mość wyjedzie dnia 7 lub 8 grudnia naprzeciw Najj. Pani do Miramare.

Najd. Cesarzowiczowa-Wdowa Stefania powróci dnia 15 grudnia z Abbazii do Wiednia.

W sobotę o godzinie 6 wieczorem dany był w sali ceremonialnej zamku cesarskiego pierwszy obiad delegacyjny. Ze strony polskich delegatów wzięli w nim udział: pp. Jaworski, hr. Jan Krasicki, Abrahamowicz i Czaykowski. Po obu stronach Monarchy siedzieli prezydenci Delegacji węgierskiej i austriackiej. Po obiedzie odbył Monarcha *cercle*, które trwało przeszło godzinę.

Dzisiaj wieczorem zbierze się na obiad u Najj. Pana druga serya delegatów węgierskich i austriackich. Jutro i we środę da P. Minister hr. Kalnoky obiady na cześć członków wspólnego parlamentu.

Koło polskie odbyło wczoraj posiedzenie, które uznano za ściśle poufne.

Izba deputowanych zakończyła w sobotę obrady nad etatem Ministerstwa skarbu, a jutro, we wtorek, przystąpi do dyskusji szczegółowej nad etatem Ministerstwa handlu.

Wedle *Fremdenblattu*, prace nad mającymi się przedłożyć Radzie państwa projektami u-taw. w sprawie zawarcia nowych traktatów handlowych są już na ukończeniu a nie ma wątpliwości, że traktaty te będą mogły być złożone już 7 grudnia. Podpisanie traktatu handlowego z Włochami jest już kwestyą najbliższego czasu. Również przebieg rokowań ze Szwajcaryą jest pomyślny. Rokowania dla zawarcia traktatu handlowego między Austro-Węgrami i Serbią mają się rozpocząć 16 grudnia.

Z dobrego źródła zapewniamy, że prekonizacja arcybiskupa-electa ks. dr. Stablewskiego na arcybiskupa gnieźnieńsko-poznańskiego nastąpi niewątpliwie dnia 14 grudnia. Konsekracja odbędzie się dopiero w pierwszych dniach przyszłego roku, prawdopodobnie w niedzielę, 3 stycznia.

W dniach najbliższych ks. dr. Stablewski będzie na osobnym posłuchaniu u cesarza Wilhelma.

W kołach berlińskich obiega pogłoska, że cesarz złoży w marcu p. r. wizytę królowi Karolowi w Bukareszcie.

Austro-węgierski ambasador hr. Szechenyi powrócił przedwczoraj z urlopu do Berlina.

Carstwo mają przybyć już w dniach najbliższych z Liwadii do Petersburga.

inteligencji miasta Czerniowiec. Nad trumną w kościele przed pogrzebem przemawiali: ks. Kostecki, kanonik obrządku gr. kat., tudzież ks. Arcybiskup Issakowicz, którego porwijająca mowa zrobiła potężne wrażenie.

— **O szpiegostwo.** Rozprawa karna w Czerniowcach, o której donosiliśmy przed kilku dniami, o szpiegostwo, zakończyła się w sobotę. Trybunał składali: rada Negrusz, jako przewodniczący, oraz sekretarz sądu kraj. Bohosiewicz i adjunkci dr. Salter i Michalski jako wotanci. Oskarżenie wniósł prokurator państwa p. Kuhnen. Rozprawa toczyła się przy drzwiach zamkniętych. Obadwaj oskarżeni — ojciec i syn — pochodzą z Czech. Bernard Popowicz liczył lat 70 i ukończył w Pradze niższą szkołę realną. Syn jego Ryszard, urodzony w Pradze, skończył niższą szkołę realną w Wiedniu, jest kapralem w rezerwie, z zatrudnienia kant-rzysty, liczy lat 27. Trybunał uznał obu podsądnych winnymi zbrodni szpiegostwa i skazał ich na 1½ roku ciężkiego więzienia.

— **Ochotnicza straż** ogniowa zawiązała się w gminie Czechy, powiatu brodzkiego, pod przewodnictwem miejscowego proboszcza gr. kat. ks. Łonkiewicza. Przewodniczącym strażi jest nauczyciel miejscowy p. Jakób Spodaryk.

— **Wielki proces** rozpocznie się niebawem w Moskwie przeciw niejakiemu Sawinowi, byłemu podchorążemu gwardii rosyjskiej, który przed kilku laty w rozmaitych stolicach europejskich popełnił wiele oszustw. Sawin stał się głośnym z powodu, że swego czasu, po ustąpieniu ks. Aleksandra Battenberskiego, przybył do Sofii i udawał członka domu Burbonów, podróżującego *incognito* pod nazwiskiem hrabiego Tuluzy. Opowiadano wówczas, że Stambułów przyjmował mniemanego księcia krwi królewskiej z wielkimi honorami. Proces Sawina budzi w Rosyi wielki interes.

— **Bircza**, 29 listopada. Każde uznanie zasługi jest bezsprzecznie wielce chwalebny i zawsze pożądanym w społeczeństwie objawem. A nabiera ono tem większego znaczenia, jeżeli się odnosi do zasług urzędnika.

Owacze na cześć urzędnika, opuszczającego służbę lub przenoszącego się na inne stanowisko, urządzane zbiorowo ze strony mieszkańców danej miejscowości, nie potrzebujących już ubiegać się o jakiegokolwiek jego względy, a więc jako będące rzetelnym wyrazem zasług pierwszego, a prawdziwych i szczerych uczuć drugich — stają się i ceną dla urzędnika nagrodą i nowym bodźcem do dalszego a gorliwego spełniania obowiązków urzędowych i obywatelskich.

Takiej właśnie owacy w dniu wczorajszym był przedmiotem p. Henryk Janiszewski, c. k. sędzia powiatowy i honorowy obywatel miasta Birczy. Oprócz rzetelnego pożegnania ze strony Rady gminnej przez umyślnie wybraną deputację z burmistrzem na czele — odbył się w kasynie miejscowej na cześć jego bankiet pożegnalny, w którym, z wyjątkiem trzech obywateli, wzięło udział całe ziemiaństwo powiatu oraz duchowieństwo obydwóch obrządków i miejscowa inteligencja. Przy pierwszym toaście przemówił zwięźle w nader serdecznych słowach pożegnania p. Tytus Bogdanowicz, właściciel dóbr Leszczawa górna, następnie ksiądz Lijan imieniem miejscowej ludności, ks. kanonik Dzieńdzic imieniem duchowieństwa, p. Ornstein, c. k. adjunkt, imieniem urzędników sądowych, pan Rawski, c. k. notaryusz, imieniem i z upoważnienia trzech nieobecnych obywateli, p. Stebniński, c. k. poborca, imieniem urzędników podatkowych, p. Kapiszewski, c. k. auskultant, imieniem własnym, p. Nowacki, właściciel dóbr Krecowa i wójt gminy, i p. Morelowski, właściciel dóbr Leszczawka, imieniem ludu, wreszcie p. Gudzio, imieniem szkół ludowych, a wszyscy zgodnie zaznaczając z naciskiem, niezwykle jego zalety jako sędziego i człowieka, żegnali ze łzami szczerą w oku i z gorącym życzeniem, aby i w tej nowej miejscowości (z Budzanowie), do której się udaje, zjednać sobie potrafił tylu przyjaciół i życzliwych, ile tu ich pozostawia w prawdziwym smutku, że tracą w nim wiernego przyjaciela, sprawiedliwego sędziego i dobro miłującego obywatela!

— **Niestająca wystawa** zjednoczonego Towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych, przy placu św. Ducha l. 10, I piętro, otwarta jest codziennie od godziny 10 rano do 4 po południu. Wstęp od osoby kosztuje w niedzielę 15 ct., w dni powszednie 30 ct. Dla członków wstęp wolny.

Notatki literacko-artystyczne.

„Przegląd polski“. Z Administracji *Przeglądu polskiego* otrzymujemy następujące pismo:

„Z kilkudziesięciu egzemplarzy *Przeglądu polskiego*, przeznaczonych z powodu 25-letniego jubileuszu do rozsyłania bezpłatnie w ciągu lat trzech (począwszy od 1 lipca 1891 r.)

Stowarzyszeniom, Instytucjom naukowym oraz innym Zakładom prywatnym, nieposiadającym dostatecznych funduszy na prenumerowanie, pozostała pewna liczba egzemplarzy, z których mogą jeszcze takowe otrzymać powyżej wymienione Instytucje po porozumieniu się z administracją. Zaznaczamy zarazem, że lista odbiorców egzemplarzy jubileuszowych (bezpłatnych) *Przeglądu polskiego* wkrótce zostanie zamknięta.“

W Burgu zostanie przedstawiony dramat p. n. „Raskolnikoff“, przerobiony z słynnej powieści Dostojewskiego.

Na benefis jubileuszowy Rapackiego zostanie odegrany pierwszy akt nowej sztuki Zalewskiego p. n. „Królowa Opunia“, ofiarowany F. artyście przez autora.

Rycerz Pussmann Straussa zostanie stanowczo przedstawiony d. 1 stycznia 1892.

Z Wiednia.

W Stowarzyszeniu polskiem „Zgoda“ mieliśmy zeszłego tygodnia podniosłą uroczystość, z okazji poświęcenia nowego lokalu. Ze względu na zbliżające się otwarcie wystawy wzorów przemysłu krajowego musiała „Zgoda“ opuścić dotychczasowy lokal i umieszczyć się w innym, znacznie obszerniejszym i temu właśnie celowi odpowiadającym. Poseł dr. Lewicki, uproszony przez wydział Stowarzyszenia, wygłosił mowę wstępną, poczem proboszcz tutejszy ks. dr. Krechowicki zachęcał obecnych do zgody i jedności. Bardzo miłe wrażenie sprawiła działość polska uczęszczająca do szkółek „Zgody“ i „Biblioteki polskiej“ — która pod kierownictwem nauczycielki odspiewała cały szereg pieśni polskich. Na uroczystości obecny i miłe witany był także redaktor czerniowieckiej *Gazety Polskiej*, pan Kołakowski.

Innego rodzaju uroczystość, której nadzieją cieszyli się wszyscy zamieszkałi w Wiedniu Polacy, ominęła nas zupełnie niespodziewanie. Koncert pani Marceliny Kochańskiej, zapowiedziany na 21 b. m. odwołany został, z powodu zaproszenia śpiewaczki do udziału w koncercie dworskim. Pani Kochańska której inne zobowiązania nie pozwalały na dłuższy w Wiedniu pobyt, musiała zatem zupełnie z zapowiedzianego koncertu zrezygnować. Dzięki uprzejmości dworskiego urzędu ochmistrzowskiego, daną mi jednakże była sposobność podziwiania niezrównanej naszej artystki w koncercie dworskim, przyczem z przyjemnością skonstatowałem, że głos jej nie tylko nie traci ale przeciwnie z roku na rok jeszcze potężnieje.

Po koncercie dworskim udzielony został, jak wiecie, pani Kochańskiej, tytuł nadwornej śpiewaczki, tem cenniejszy, że posiada go bardzo jeno szczerupła garstka artystek, i że stanowi on przedmiot ambicji rzadko bardzo nawet przez tutejsze śpiewaczki realizowany.

Burghtheater któremu dotychczas od początku bieżącego sezonu nie szczęściło się jakoś z nowościami, wystąpił onegdaj z przedstawieniami młodzieńczego dzieła Ibsena p. t. „Uroczystość na Solangh“.

Każdorazowe przedstawienie któregośkolwiek z dzieł Ibsena wprawia całą krytykę wiedeńską w istny paroksyzm. Zwolennicy romantyzmu gotują się z góry do napaści, realisci zaś gotują się z góry do przesadnych pochwał. Tym razem dyrektor Burckhardt spłatał i jednym i drugim niepospolitego figla: przedstawił bowiem sztukę Ibsena, ale sztukę na wskróś romantyczną! To też widać się tutejsi koryfeusze krytyki na wszystkie strony i niewiedzą, co z tym fantem robić, w rezultacie romantycy chwala Ibsena a realisci go ganiają, jedni zaś i drudzy uważają się za uprawnionych do napaści przeciwko dyrekcji teatru. Romantycy gniewają się, że w ogóle dyrekcja przedstawiła znowu dramat Ibsena, realisci zaś nie posiadają się ze złości, że dyrekcja wybrała z pomiędzy wielu ten właśnie dramat do przedstawienia. Trudno bowiem wyobrazić sobie coś bardziej romantycznego od tej scenicznej ballady rycerskiej, ja przeplatanej cudownie rzeźmieni pieśniami. Teza sztuki jest też sama, którą tak zgłębia inaczej traktuje Ibsen w swej „Hedda Gabler“ — prawda, że pomiędzy napisaniem jednej a drugiej sztuki leży dwudziestopięcioletni okres czasu.

Tu i tam widzimy walkę przeciwko konwenansowemu małżeństwu, ale w Hedda Gabler walczy autor zapomocą argumentów, zaczerpniętych z doświadczeń życia, zaś w „Fest auf Solangh“ za broń służył mu jeno poezja i średniowieczna romantyka. Realisci widzą w wyborze tej sztuki chęć dyrekcji obrócenia przeciwko nim własnej ich broni. Wybrać do przedstawienia sztukę Ibsena i to sztukę dobrą, w której jednakże Ibsen nie jest samym sobą, a raczej nie jest takim, za jakiego go uważamy, to w istocie nie la-

da ze strony dyrekcji zręczność. Zarzut poważniejszych krytyków z obozu realistów o-piewa, że dyrekcja nie powinna była przedstawić tej sztuki, zanim nie poznałaby szerszej publiczności z całym szeregiem dzieł, w których Ibsen występuje w właściwej sobie postaci. I ten jednakże zarzut nie da się podtrzymać, bo „Fest auf Solangh“ jest najpierwszym dziełem Ibsena; przedstawianie zaś twórczości autora w chronologicznym porządku, pozwala dopiero na wyrobienie sobie sądu o stopniowym rozwoju jego poetyckiej indywidualności. Rzecz tylko w tem, czy zechce dr. Burckhardt w dalszym ciągu w istocie przedstawić cały, tak liczny szereg dzieł, najmłodniejszego dziś autora.

Mniej rozgoryczenia a wiele wesołości wywołała ostatnia premiera „Volkstheater“ farsa Blumenthala i Kadelburga p. t. „Grossstadtluft“. Nazwa farsy jest zresztą, mojem zdaniem, cokolwiek za niską dla sztuki, która obraca się zupełnie w granicach prawdopodobieństwa i na wszelkie pretensje do tytułu wesołej komedii.

Za tło do komedii posłużył spółce aktorskiej antagonizm pomiędzy życiem małomiejским a życiem w stolicy; szkoda tylko, że jako typ stolicy obrany został Berlin, któremu brak wielkomejskich tradycji, a który natomiast posiada wszelkie nieprzyjemne strony wielkiego miasta. Oto pokrótce treść sztuki: Młody inżynier Flemming, istny typ stołeczego łobuza, poznaje u przyjaciela swego, adwokata Lenza, bogatego fabrykanta z prowincji Schröttera i tegoż córkę Sabinę. Wierny tradycji inżynierów z komedii, Flemming rozkochał się w pięknej Sabinie i prosi o jej rękę. Akt pierwszy mija na bezskutecznych oświadczeniach, bo stary Schrötter, wielbiciel małomiasteczkowego życia, ani słyszeć chce o zięciu z Berlina. Opozycja jego potężnieje jeszcze wobec tego, co widzi w domu swego przyjaciela Lenza. Lenz bowiem wprawdzie ubóstwia swoją młodzieńką żonę bardzo konsekwentnie, ale mniej konsekwentnie czepia się lada każdej spódniczki. Ma on do tego odrębną, wielkomejską teorię, która pozwala na podobne wybrki, byle tylko miłość ku żonie na tem nie cierpiała.

Inżynier nie daje jednak za wygraną i tak długo przypuszcza szturm do oca Sabiny, aż tenże zastawszy wreszcie młodą parę w gorącym uścisku, zgadza się na małżeństwo, jednakże pod zapewnionym w kontrakcie warunkiem, że Flemming wraz z żoną zamieszka w małym miasteczku, pod dachem teścia.

Akt drugi, najlepszy z całej sztuki przedstawia nam znakomity obraz życia na prowincji. Znużony śmiertelnie Flemming z niezrównaną ironią opowiada o przyjemnościach życia w miejscu, gdzie wszyscy mieszczą *vis-à-vis*, i gdzie szczytem ambicji jest godność prezesa kasynowego. Młody Berlińczyk rwie się i szamocze w tych ciasnych stosunkach jak lew w klatce, ale teść pozostaje nieubłagany. W tem zjawia się nagle w miasteczku żona adwokata Lenza w towarzystwie kuzyna-gapia. Skonstatowawszy rozmaite wybryki męża postanowiła ona nastraszyć go rozwodem, a nadto dla obudzenia zazdrości wyniosła się w towarzystwie wspomnianego kuzyna. Widok znajomych z Berlina bardziej jeszcze obudza tęsknotę Flemminga, a kiedy wreszcie Lenz przybył z Berlina, pojednawszy się z żoną, zabiera się do wyjazdu, Flemming zrywa łańcuchy i pewny, że żona podąży za nim, ucieka z domu teścia.

Po rozmaitych komicznych przejściach w czwartym akcie wszystko się wyjaśnia: Sabina wraca do męża a nawet stary Schrötter decyduje się na zamieszkanie w Berlinie. Na tem niezbyt szerokim tle zbudowali autorowie jednakże sztukę, pełną dowcipu i prawdziwego humoru. Szczególnie typy małomiasteczkowych dygnitarzy, o ciasnych poglądach i skłonności do plotkarstwa, oddane są znakomicie. Arcykomicznie szczególnie przedstawione jest plotkarstwo na partycularzu. Kiedy n. p. zjawia się w miasteczku jakaś obca para — żona Lenza z kuzynem — jedna z kumoszek tak opisuje to niezwykle zdarzenie: przyjechali z Berlina — ładna historia! Wysiedli z tego samego wagonu — znamy się na tem! Zajechali do tego samego hotelu — czy to nie skandal? Na zapytanie garsona: czy chcą wspólnego pokoju, odpowiedzieli, by im dano pokoje oddzielne — co za obłuda!

W ten sposób toczą się wszystkie argumentacje, przyczem jeszcze okazuje się, że przybyli nie mogli jechać w oddzielnych wagonach, bo cały pociąg lokalnej kolei składał się z jednego tylko wagonu, i że nie mogli jechać każde do innego hotelu, gdyż w miasteczku w ogóle jeden tylko istniejący hotel.

Mniej szczęśliwie pochwycone są typy stołeczne. Autorowie snąc całą wyższość stolicy nad partycularzem upatrują w zapijaniu się szampanem i uwodzeniu obcych żon. Sztuka ta, odpowiednio zlokalizowana, na przykład do Warszawy przeniesiona, miałaby niewątpliwie na naszych scenach wielkie powodzenie.

Adis.

Wedle *Polit. Corr.* stan zdrowia ambasadora niemieckiego przy dworze rosyjskim generała Schweinitza, budzi ważniejsze obawy.

Turecki konsul generalny w Odessie oświadczył tamtejszemu rosyjskiemu Towarzystwu żegluga, że żydom wstęp do Turcji stanowczo wzbronionym został.

Z Petersburga donoszą, iż ministerstwo oświaty ostatecznie postanowiło zastosować do uniwersytetu dorpuckiego przepisy ogólne, obowiązujące wszystkie uniwersytety w caracie.

Do *Birż. Wied.* piszą z Moskwy: „Jak dawniej, tak i teraz, na rynku naszym obiegają pogłoski, sprawdzające się niestety, o niewypłacalnościach różnych fabrykantów i kupców. Niedawno rozeszła się wieść, iż jedna z firm, handlujących sukmem przeszło lat pięćdziesiąt, zawiesiła wypłaty. Wieść ta wkrótce się sprawdziła. O pasywach firmy owej nic jeszcze dotychczas nie wiadomo, to tylko pewna, że bankructwo jej pociągnie za sobą inne upadłości. Firma wspomniana cieszyła się tak wielkim zaufaniem, iż po jej upadku za żadną inną już teraz ręczyć nie można.

Emigracja Muzułmanów z Rumunii przybiera, według doniesień dzienników bukareszteńskich, coraz większe rozmiary. Powodem tego ma być obawa przed wojną i agitacja, podtrzymywana przez duchowieństwo mahometańskie, dowodzące, że żaden Muzułmanin nie powinien dłużej niż lat 13 być sługą niewiernych. Przewodniczący komitetu emigracyjnego w Konstantynopolu, Juzuf Riza basza, wyznacza przybywającym parostatkami z Kustendzi wychodźcom nowe ich siedliska. Opuszczają też Muzułmanie tłumnie bułgarską Dobrucę. Rządy rumuńskie i bułgarskie stawiają wychodźcom wszelkie możliwe trudności, ponieważ emigrujący Tatarzy są spokojnym i pracowitym żywiołem, którego ubytek ciężko krajowi da się uczuć.

Z Kopenhagi piszą, że wyrób karabinów magazynowych, w które armia duńska ma być uzbrojona, tak daleko się posunął, iż w ciągu najbliższych miesięcy zaopatrzone będą w nową broń wszystkie części wojska, dotychczas jeszcze jej nieposiadające. Rząd zamierza przygotować znaczne zapasy rezerwowe nowych karabinów magazynowych. W nowych prochowniach pod Frederychs-Værk z wytężeniem pracują nad przygotowaniem prochu bezdymnego.

W Paryżu obiegała pogłoska o pensjonowaniu generała Saussier gubernatora Paryża i przyszłego naczelnego wodza armii; wieści te okazały się mylnymi; wprawdzie generał urodzony r. 1828 dojdzie w r. 1893 do granicy wieku przepisanej ustawą, ale mimo tego wyjątku pozostanie w stanie czynnym armii.

Arcybiskup z Aix, Gouthe-Soulard, wystawał depezę do kardynała sekretarza stanu, Rampolli, tej treści: „Racz Wasza Eminencya zakomunikować Ojcu św., że w dniu dzisiejszym Jezus Chrystus, papieżstwo i wolność Kościoła zwyciężyły przed sądem. Miałem zaszczyt być skazanym na rozprawę.

Dziennikowi *Figaro*, który rozpisal subskrypcję na pokrycie grzywny arcybiskupa, wytoczono proces.

Dzienniki francuskie w przychylnym tonie omawiają wielką mowę Caprivi'ego, a mianowicie *Temps*, który pisze: Deklaracya niemieckiego kanclerza dowiodła takiej szczerości i wzniosłości ducha, że Francya z usprawiedliwionymi nadziejami może ufać polityce berlińskiego gabinetu. Bismarck nie przyzwyczaił Francji do takiej mowy. Wynurzenia Caprivi'ego należy przyjąć z zadowoleniem; jego oświadczenia bowiem są pojednawcze i uspokajające.

Według doniesień z Madrytu, przeobrazenie znane już w gabinecie, nastąpiło na życzenie samego prezesa gabinetu p. Canovas del Castillo, który pragnął wzmocnić stanowisko gabinetu konserwatywnego. P. Canovas dawno wyraził już życzenie, ażeby grupą dysydentów konserwatywnych pozyskać i zjednoczyć z całą partją, co też obecnie nastąpiło. Canovas silniejszy jest teraz, niż był kiedykolwiek przedtem, gdy stał na czele zachowawczego gabinetu.

W East-Dorset został wybrany konserwatywa Sturt do parlamentu. Wybrany, poprzednik jego był także konserwatywa.

Paweł Déroulède donosi w otwartym liście, zamieszczonym w *Gaulois*, że zgroma-

dzenie sobotnie, na którem przewodniczył, nie było tajnym zgromadzeniem Ligi patryotów, lecz chodziło o utworzenie nowego związku pod nazwą „Niezawisłej unii republikańskiej“. Déroulède zgodził się zostać prezesem tego związku, pod warunkiem że członkowie przyjmą następujący program:

1) Powstrzymanie wszelkiej agitacji partyjnej.

2) Przyjęcie planu reform ekonomicznych i socyalnych w zastosowaniu nie tylko do przemysłu, lecz i do rolnictwa.

3) Utrzymanie w sile programu generała Boulanger'a, sformułowanego w Tours, na szerokiej podstawie otwartej republiki i tolerancyi religijnej.

4) Niezłomna wierność dla sprawy odzyskania Alzacji-Lotaryngii i bezwzględne poszanowanie prawa powszechnego głosowania.

W końcu donosi Déroulède, że nowy związek wzięł sobie za dewizę „Francya dla Francuzów“.

Nowa unia, jak się z tego okazuje, będzie właściwie odbudowaniem „Ligi patryotów“ pod inną nazwą.

Jako następcę zmarłego ambasadora angielskiego w Paryżu lorda Bulwer-Lytton wymieniają w dyplomatycznych kołach lorda Dufferin obecnie ambasadora w Rzymie i jednego z najznakomitszych dyplomatów W. Brytanii.

Parlament angielski zbierze się w lutym na nowe sesye, pogłoski zatem o rozwiązaniu parlamentu okazały się mylnymi; mogłoby to jednak nastąpić w lecie lub dopiero w listopadzie w 1892. Utrzymują, że stan zdrowia Gladstone'a jest niezadowolający, od czasów influenzy nie może on przyjść do siebie.

TELEGRAMY GAZETY LWOWSKIEJ

Wiedeń, 30 listopada. Najd. Arcyksiążę Henryk umarł dziś rano o godzinie 8 m. 30.

Wiedeń, 30 listopada. Baronowa Waideck, małżonka Najd. Arcyksięcia Henryka, zmarła wczoraj po południu na zapalenie płuc.

Również stan zdrowia Najd. Arcyksięcia Henryka jest bardzo groźny.

Wiedeń, 30 listopada. (Tel. pr.) Zredagowane przez austriackie Ministerstwo handlu rozporządzenie, mocą którego ma być zniesiony zakaz przywozu amerykańskiej wieprzowiny, zostało już zakomunikowane rządowi węgierskiemu. Rozporządzenie to wejdzie w życie najpóźniej 1-go stycznia 1892 r.

Wiedeń, 30 listopada. Najdostojniejszy Arcyksiążę Henryk zgasł, nie odzyskawszy przed śmiercią przytomności. Przy śmierci była obecną córka śp. Arcyksięcia, baronówna Waideck, która całą noc czuwała przy łożu chorego. Agonia rozpoczęła się o godzinie 5 rano.

Najj. Pan jeszcze późnym wieczorem wczoraj, tudzież dziś wcześniej rano dowiadywał się o stan dostojnego pacyenta, również jak wszyscy Najd. Arcyksiążęta i Arcyksiężne, zaś Najd. Arcyksiążęta Wilhelm i Rainer dowiadywali się osobiście jeszcze dziś wczesnym rankiem.

Zwłoki baronowej Waideck przewiezione zostały w nocy do pałacu Najd. Arcyksięcia Rainera i tu przewizorycznie wystawione.

Wiedeń, 30 listopada. Wydany osobny dodatek do *Wiener Ztg.* podnosi, że Najj. Pan oraz cały Najd. Dom Cesarski, z powodu śmierci Najd. Arcyksięcia Henryka pogrążony jest w głębokiej żałobie. Podnosi również ten smutny zbieg katastrof, iż prawie jednocześnie zmarła małżonka ś. p. Arcyksięcia, baronowa Waideck, co tem żywszy współdziała wywołać musi w szlachetnych sercach, a szczególnie w Tyrolu, gdzie ś. p. Arcyksiążę wspierał każde humanitarne i filantropijne dzieło, gdzie w razie klęski elementarnej pierwszy spieszył z pomocą i spełniał niezliczone dobrodziejstwa.

Zwłoki ś. p. Arcyksięcia Henryka, oraz baronowej Waideck, przewiezione

zostaną do Botzen, gdzie za zezwoleniem Najj. Pana, złożone zostaną w arcyksiążęcym grobowcu, na wieczny spoczynek.

Praga, 30 listopada. Na przestrzni kolei Busztiehradzkiej, Falkenau-Ellbogen, wykoleiło się kilka wagonów pociągu towarowego. Jeden hamulec utracił życie.

Petersburg, 30 listopada. Carswo powrócił do Gatezyny.

Berlin, 30 listopada. (Tel. pryw.) Ze strony oficjalnej zapewniają, że zupełnie bezzasadnem jest doniesienie dzienników rosyjskich, jakoby w Berlinie czyniono ostatniemi czasy starania, celem nawiązania napowrót handlowo-politycznych stosunków z Rosyją.

Poczdami, 30 listopada. Król duński przybył tu w południe. Na dworcu, gdzie ustawiona była kompania honorowa, przyjmował króla cesarz Wilhelm i książę Fryderyk Leopold. Po serdecznem przywitaniu się, obaj monarchowie udali się do zamku, gdzie odbyło się wielkie przyjęcie. Cesarzowa przyjmowała następnie króla w nowym pałacu poczdamskim.

Bukareszt, 30 listopada. (T. p.) Koła oficjalne zapewniają, że rząd rumuński podjął z austro-węgierskim Rządem rokowania, w sprawie otwarcia napowrót austriackiej i węgierskiej granicy dla bydła rumuńskiego.

Sofia, 30 listopada. Książę Ferdynand, przyjmując prezydium i członków synodu na uroczystej audyencyi, w odpowiedzi na przemówienie prezesa synodu wyraził przekonanie, że synod, poparty przez rząd działać będzie skutecznie dla dobra kraju, i że w składanym mu przez członków synodu hołdzie widzi drogocenną rekojmie, iż dostojny kler krajowy z takim zajęciem współdziała w zabiegach księcia i rządu około dobra kraju.

Arras, 30 listopada. Komisya sądu rozjemczego do godziny 10 wieczór obradowała wczoraj nad obustronnemi ustępstwami. Jest nadzieja, że zachodzące różnice wkrótce zostaną wyrównane.

Paryż, 30 listopada. (Tel. pryw.) Przeważna część dzienników stwierdza pokojowy charakter ostatniej mowy kanclerza Caprivi'ego, i zaznacza z wielkiem zadowoleniem, iż kanclerz niemiecki upatruje w sile obecnego rządu francuskiego dalszą rekojmie pokojową.

Lugdun, 30 listopada. Przy wyjściu z katedry wyprawiono arcybiskupowi Gouthe Soulard wielką owacyę.

Champigny, 30 listopada. Z powodu rocznicy bitwy pod Champigny, przed pomnikiem, wzniesionym pamięci poległych wojowników, miał mowę Laur, który przybył na czele deputowanych stronnictwa rewizyi konstytucyjnej. Przemawiali również Paul i Jnmary. Mowców bulanzystowskich wygwizdano, poczem przyszło do bójki i żandarmerya musiała rozłaczyć przeciwników. Kiedy już pochód uroczysty zeszedł z placu, jakieś podchmielone indywiduum zaczęło śpiewać, a kiedy organa policyjne chciały tego człowieka usunąć, stawił on gwałtowny opór, co dało znów powód do bójki pomiędzy bulanzystami i antibulanzystami.

Rzym, 30 listopada. Ludowy kongres pokoju pod przewodnictwem Maffiego, przy udziale 350 delegatów, reprezentujących 700 politycznych stowarzyszeń robotników został otwarty. Zgromadzenie uznało jednogłośnie zasadę prawa narodowości, jako podstawę pokoju w przyszłości i przyjęło porządek dzienny na rzecz propagandy za pokojem a przeciw militarystyce. Dalej uznało jako najwyższy pierwiastek pokoju gruntowną zmianę systemu ekonomicznego w duchu socyalno-politycznym.

Ateny, 30 listopada. Minister spraw zewnętrznych odpowiedział dziś na identyczną notę reprezentantów Austro-Węgier, Niemiec, Francji, Tur-

cyi i Włoch, co do wstrzymania budowy drogi żelaznej Myli-Kalamate. Minister żadną miarą nie może przyznać, aby niezaplacenie obcych robotników przez przedsiębiorstwo belgijskie budowy owej drogi, tworzyło mogło przedmiot interwencyi dyplomatycznej, ponieważ sprawa w tym wypadku jest czysto wewnętrzną. Minister odiera dalej stanowczo mieszanie się państw obcych, które byłoby uwłóceniem prawom niezawisłości Grecyi i wyraża bolesne zdumienie, że wspomnieni reprezentanci trwają w błędnem zapatrywaniu na obowiązki Grecyi w obecnym przedsiębiorstwie. Minister zapewnia, że rząd grecki zawsze starał się o zabezpieczenie wszystkich, w to przedsiębiorstwo zaangażowanych interesów i okazywał wszelką troskliwość dla niezaplaconych robotników; nie może jednak dopuścić kontroli państw zagranicznych nad wewnętrznymi czynnościami swojemi. W końcu minister odrzuca propozycję reprezentantów obcych państw, aby rząd grecki dał zapewnienie, że przy nowej kombinacyi przedsiębiorstwa, dla zabezpieczenia ukończenia budowy kolejowej, zawarowane zostaną interesa zagranicznych wierzycieli; gdyż takie zapewnienie mogłoby zaszkodzić interesom Grecyi samej.

Londyn, 30 listopada. (Tel. pr.) Z Szanghaji otrzymano tu następującą depezę: Rokoszenie, po zajęciu miasta Czo-Yang, maszerują na Pekin.

Londyn, 30 listopada. Mimo zakazu i oznaczonych surowych kar, odbyli socjaliści wczoraj, podobnie jak poprzednich niedziel, zgromadzenia. Policya rozproszyła tłumy, przyczem kilka osób zostało zranionych, a czternaście aresztowano.

Nowy Jork, 30 listopada. *Herald* donosi z Buenos Ayres, że zachowanie się kilku gubernatorów Stanów środkowych, przy wyborach ostatniej niedzieli, wywołało wielkie wzburzenie. W kilku miastach były zajścia pomiędzy wojskiem a ludnością. W Sant Luis wybuchły poważne zaburzenia z powodu przesładowania urzędników cywilnych przez gubernatora. Korpus straży pożarnej zjednany został pieniędzmi dla zamierzonej rewolucyi przeciw gen. Mitre.

Telegrafowany kurs wiedeński.

Wiedeń 28 listopada 1891 r., godz 1 minut 40. Alp Towarz. górnicze 60-30. Węgierskie akcy kredytowe 310-50. Akcy anglo-austriackie 146-—, Akcy banku Union 212-50.

Wiedeń, 30 listopada 1891 godzina 0 minut 30. Akcy kredytowe 271-25. Akcy kolei państwowej 271-25. Akcy tytoniowe 152-50. Anglo-austriackie 145-50, Unionbank 212-50. Kolei Karola Ludwika —, Południowa 78-50, Renta papierowa —, 5-pre. galic. hipoteczne obligacye Banku krajów koronnych —, listy zastawne —, galic. obligacye podemumacyjne —, do —, 4 $\frac{1}{2}$ pre. listy zastawne banku krajowego 98-50, 4 $\frac{1}{2}$ pre. pożyczka krajowa z roku 1888 97-65, Napoleondo —, Rubel papierowy —, 4-pre. węgierska renta złota — za 100 marek 57-87. Uspokobienie utrwalone.

Telegramy zbożowe z dnia 28 listopada 1891 r. Wiedeń: Pszenica za 100 kilogramów — do — zł., żyto — do — zł., jęczmień — do — zł., kukurudza — do — zł., owies — do — zł., okowita per 10.000 litr procent 23-62 do 23-87 zł. Szczecin: Pszenica — do — zł., rzepak — do — zł., spirytus — do — zł., kukurudza — do — zł. Kolonia — do — zł., rzepak — do — zł. za 100 kilogramów iesień. Budapeszt: Pszenica na zimę 21-36 do 21-38 zł. Berlin: Pszenica (na paźdz.-listop.) 230-— do — zł., żyto — do — zł., spirytus 52-40 zł., rzepakowy olej — do — zł. Paryż: mąka na miesiąc bieżący fr. 60-10 olej rzepakowy — do — fr., spirytus — do — fr.

Celem wydzierżawienia prawa poboru podatku konsumcyjnego od mięsa i wyszynku wina bezwarunkowo na czas od 1 stycznia 1892 do 31 grudnia 1894 lub z zastrzeżeniem wypowiedzenia dzierżawy przed upływem ostatnich dwóch lat odbędzie się publiczna licytacja wedle następującego przeglądu:

L. porządk.	Okręg dzierżawny	Przedmiot dzierżawny	Oznaczenie taryfy	Cena wywołania		Licytacja odbędzie się		Uwaga
				złr.	ct.	dnia	godz. w	
1	Sniatyn	mięso	II. względnie III klasa tyrfy	9401	—	16 grudnia 1891	od 8 do 12 godziny przed południem	C. k. powiat. Dyrekcji sk. w Kołomyi
2	Horodenka		dtto.	5826	—			
3	Zaleszczyki		III. klasa taryfy	3730	—			
4	Kołomyja	wino	Wedle taryfy C. ust. z 18 maja 1875.	2940	—	17 grudnia 1891		
5	Zaleszczyki		dtto.	553	—			

Jako wadium składa się 10 proc. ceny wywołania.

Oferty pisemne zaopatrzone w wadium należy do 2 godz. po południu, dzień przed ustną licytacją do rąk naczelnika c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu wnosić.

Wykaz miejscowości należących do pojedynczych okręgów dzierżawnych znajduje się w c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu i w Nadzorach c. k. straży skarbowej, w której każdy chęć licytowania mający wglądać może, zaś bliższe warunki mogą być w godzinach urzędowych w c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Kołomyi przejrzane.

C. k. powiatowa Dyrekcja skarbu
Kołomyja, dnia 22 listopada 1891.

L. 9039 (7617 3-3)

C. k. Sąd obwodowy w Kołomyi podaje niniejszem do wiadomości, że na prośbę Altera Batha dozwolona została w celu ściągnięcia kwoty 2556 zł. w. a. zpn. egzekucyjna sprzedaż realności dłużnika Icka Kantora vel Kantera, w Kołomyi pod Nr. 583 1/4 położonej, wyk. hip. l. 264/l objętej w dwóch, na dzień 11 stycznia 1892 i 1 lutego 1892, każdym razem na godz. 10 przed południem wyznaczonych terminach, że pomieniona realność na pierwszym terminie tylko za lub powyżej ceny szacunkowej w kwocie 3951 złr. 68 ct. wa., która służyć będzie oraz za cenę wywołania, na drugim terminie zaś także poniżej takowej jednak nie niższej trzeciej części onejże zostanie sprzedana, że każdy chęć kupienia mający zobowiązany będzie kwotę 395 zł. 17 ct. wa. do rąk komisji licytacyjnej złożyć, że dla wszystkich tych, którymby uchwała licytacyjna doręczona być nie mogła, lub którzyby na rzeczoną realność później prawa rzeczowe nabyli, kurator w osobie adw. dr. Allerhanda za substytucją adw. Kaweckiego został ustanowionym, wreszcie, że akt oszacowania w mowie będącej realności, tudzież bliższe warunki licytacyjne w tutejszo-sądowej registraturze mogą być przejrzane.
Kołomyja, 22 września 1891.

L. 5366 (7731 3-3)

Sąd powiatowy Kęcki odbędzie egzekucyjną sprzedaż przez publiczną licytację dawniej do Aleksandra Biera obecnie do Piotra Kobieli i małżet. Klementyny i Antoniny Olbrzymkownych należących połowy realności nk. i lw. 560 i połowy realności lwh. 1145 objętych w Kętach położonych na pokrycie pretensji Szymona Pelzmana w sumie 100 zł. aw. zpn. w Sądzie w dwóch terminach w dniach 15 stycznia 1892 i 15 lutego 1892 każdorazowo o godzinie 10 rano, na drugim terminie niżej ceny wywołania 852 zł. i 177 zł. 87 1/2 ct.
Wadya 85 zł. 20 ct. i 20 zł.
Kuratorem dla niewiadomych wierzycieli i interesowanych ustanowiono adwokata dr. Xawerego Chrzanowskiego z Kęt.
Extrakt tabularny, akt oszacowania i warunki licytacyjne można w Sądzie przejrzeć.
Kęty, dnia 13 października 1891.

L. 29155 (7529 3-3)

C. k. Sąd krajowy we Lwowie podaje do wiadomości, że celem zaspokojenia sumy wekslowej 95 zł. zpn. dozwolił na rzecz Betti Praeger egzekucyjną publiczną sprzedaż w drodze licytacji 7/32 części realności pod l. 130 3/4 we Lwowie położonej, wyk. hip. l. 90 dz. III. objętej, przedtem dłużniczki Freydy Pick, a obecnie wedle poz. 30 kart. B. tego wyk. hip. Koplą Pick własnych, powyższej pretensji za hipotekę służących. protokołem oszacowania de pr. 23 września 1890 l. 41350 egzekucyjnie oszacowanych.

Do przeprowadzenia tej licytacji wyznacza się dwa terminy, mianowicie: na dzień 14 stycznia 1892 i na dzień 18 lutego 1892 każdym razem godz. 11 przed południem w sali rozpraw c. k. Sądu krajowego.

Cenę wywołania stanowi wartość szacunkowa sprzedaż mających 7/32 części realności pod lk. 130 3/4, to jest kwota 6466 zł. 32 1/2 ct. wa.

Przy pierwszym terminie licytacyjnym zostaną wymienione wyżej, części realności tej sprzedane tylko powyżej ceny szacunkowej

lub za nią, przy drugim zaś terminie także poniżej ceny szacunkowej.

Wadium wynosi 646 zł. 64 ct.
Resztę warunków licytacyjnych, wyciąg hipoteczny i protokół oszacowania przeglądać można w tutejszo-sądowej registraturze.
We Lwowie, d. 24 października 1891.

L. 2394 (7821 3-3)

C. k. Sąd powiatowy w Zborowie podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że na zaspokojenie sumy 100 zł. aw. zpn. przymusowa sprzedaż realności w Pomorzach położonej, wyk. hip. l. 545 gm. kat. Pomorzany objętej, dłużnika Fedka Makucha syna Łucja własnej na rzecz Andrzeja Makucha w tut. sądzie w drodze publicznej licytacji a to, dnia 14 stycznia 1892 i dnia 14 lutego 1892 każdym razem o godz. 9 rano, z tem przedsięwziętą zostanie, że na pierwszym terminie realność ta tylko za cenę wywołania 150 złr. aw. lub wyżej tejże, zaś na drugim terminie także i niżej ceny wywołania sprzedana zostanie
Wadium wynosi 10 proc. ceny wywołania.

Resztę warunków tudzież wyciąg hip. realności i protokół opisaną i oszacowania przynależności przejrzeć można w tut. registraturze.

Kuratorem niewiadomych wierzycieli hipot ustanowiony został Józef Onyszkiewicz c. k. notaryusz w Zborowie.
C. k. Sąd powiatowy.
Zborów, dnia 30 maja 1891.

L. 3155 (7794 3-3)

W c. k. Sądzie powiatowym w Dukli odbędzie się w dniach 14 stycznia 1892 i 25 lutego 1892 każdym razem o godz. 9 rano, egzekucyjna publiczna sprzedaż realności w Rogach położonej, whl. 434 objętej Leona Zakrzewskiego własnej, połowy realności w Rogach whl. 17 objętej Ludwika Rałonia własnej i realności w Rogach whl. 174 objętej, Karola Michalczyka własnej.
Cena wywołania 2975 zł.
Wadium 297 zł. 50 ct.
Resztę warunków licytacyjnych przejrzeć można w Registraturze tutejszo-sądowej.
Dukla, dnia 1 lipca 1891.

L. 3612 (7837 3-3)

W dniach 23 grudnia 1891 i 20 stycznia 1892 każdym razem o godzinie 10 rano odbędzie się w tutejszym c. k. Sądzie powiatowym przymusowa licytacyjna sprzedaż sumy 2200 zł. na realności pod nr. 162 220 w Medenicach położonej, objętej wykazem hipotecznym 99 księgi gruntowej dla gminy Medenice, Schulima Frieda własnej na rzecz dłużniczki Gołdy 10 Sternbach 20 Grünfeld względnie na rzecz jej nieobjętej masy spadkowej wedle księgi ingr. Tom. XX. pag. 651 655 zahypotekowanej na zaspokojenie wierzycielności Aleksandra dr. Schorra w resztującej kwocie 90 zł. aw. z przyn.

Cena wywołania 2200 zł.
Wadium 220 zł.
Bliższe warunki do przejrzania w sądzie.

Kuratorem niewiadomych wierzycieli jest p. Michał Fellner c. k. notaryusz w Medenicach.

Z c. k. Sądu powiatowego.
Medenice, 15 października 1891.

L. 23332

C. k. powiatowa Dyrekcja skarbu w Nowym Sączu podaje do publicznej wiadomości, że odnośnie do obwieszczenia Wysokiej c. k. krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie z dnia 14 września 1891 l. 67357 i pod tymi samymi warunkami przedsięwziętą zostanie celem wydzierżawienia poniżej wymienionych stacyj mytniczych na rok 1892 trzecia licytacja w dniu 9 grudnia 1891.

Oferty pisemne zaopatrzone we wadium równające się jednej szóstej (1/6) części ceny wywołania należywnieść najdalej do 2 godz. popołudniu dnia ustną licytacją bezpośrednio porzedzającego na ręce naczelnika c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Nowym Sączu.

Bliższe warunki licytacyjne można przeglądać w c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Nowym Sączu oraz we wszystkich Nadzorach c. k. straży skarbowej nowosądeckiego powiatu skarbowego.

Liczba porządkowa	N a z w a		Pozycja taryfy myto		Cena wywołania w aw. na rok 1892	Licytacja odbędzie się dnia
	stacji mytni zej i rodzaj tejże	gościńca	drogowe za kilometry	mostowe według klasy		
do wydzierżawienia na rok 1892						
1	Biecz	myto drogowe	Podtatrzański	16	—	1507
2	Cieniawa	dtto	dtto	24	—	860
3	Chruślice	dtto	dtto	24	—	1752
4	Grybów	dtto	dtte	16	—	1340
5	Krzyżowa	myto mostowe	dtto	—	III.	3025
6	Jordanów	dtto i drogowe	dtto	24	II.	900
7	Myślenice	dtto	Krakowski	24	III.	2304

C. k. powiatowa Dyrekcja skarbu.

Nowy Sącz, dnia 23 listopada 1891.

L. 1493 (7832 3-3)

C. k. Sąd powiatowy w Andrychowiu podaje do wiadomości, że celem zaspokojenia wierzytelności w kwocie 200 zł. aw. zpn. odbędzie się dnia 1 grudnia 1891 i 14 grudnia 1891 każdym razem o godzinie 10 przed południem egzekucyjna sprzedaż przez licytację połowy realności lwh. 91 w Targanicach położonej dłużnika Macieja Borgosza własnej.

Cena wywołania 305 zł. 23 ct.

Wadium 31 zł.

Resztę warunków licytacji i akt oszacowania tudzież wyciąg hipoteczny przejrzeć można w tut. registraturze.

C. k. Sąd powiatowy.
Andrychów, 19 sierpnia 1891.

L. 13981 (7833 3-3)

C. k. Sąd powiatowy w Buczacu podaje do wiadomości, że dla zaspokojenia należącej się Chaskłowi Platzer od Ella Hotta sumy 852 zł. 50 ct. zpn. rozpisana została przymusowa sprzedaż publiczna realności pod nr. 4 w Wierzbiatynie położonej wyk. hip. 30 ks. gr. gm. Wierzbiatyn objętej, według poz. 1 karty B. tego wykazu własność dłużnika Ella Hotta stanowiącej.

Do skutecznienia tej sprzedaży wyznaczony został jeden termin na dzień 4 grudnia 1891 o godzinie 10 przed południem.

Na tym terminie, realność ta sprzedana zostanie najwyższą cenę podającemu także poniżej ceny szacunkowej.
Wartość szacunkowa stanowiąca zarazem cenę wywołania wynosi kwotę 1854 zł. 10 ct. aw.

Wadium przed przystąpieniem do licytacji złożyć się mające wynosi 185 zł. 41 ct.

Bliższe warunki przejrzeć można w registraturze sądowej.

Niewiadomego z miejsca pobytu wierzyciela Mojżesza Seeman i tych wierzycieli, którymby dopiero po wydaniu wyciągu hipotecznego tj. po dniu 4 sierpnia 1891 prawo zastawu na realność przedmiotem licytacji będącą nabyli, jako też i tych wierzycieli, którymby uchwała z rozpisaniem licytacji albo też następująca jaka uchwała w tej sprawie egzekucyjnej wydana, dla jakiegokolwiek przyczyny wcale lub w należytych czasie nie została doręczoną, zawiadamia się o rozpisaniu licytacji edyktem niniejszym, tudzież do rąk ustanowionego kuratora pana adw. dr. Ausschnitta w Buczacu.
C. k. Sąd powiatowy.
Buczacz, 25 września 1891.

L. 4581 (7859 2-3)

W dniach 16 grudnia 1891 i 15 stycznia 1892 każdym razem o godz. 10 rano, odbędzie się w tut. c. k. sądzie powiatowym przymusowa licytacyjna sprzedaż majątności Kryniczki w Krynicy, w powiecie Starostwa

drohobyckiego położonej, objętej wyk. hip. 337 ks. gr. dla Kryniczki Ludgardy z Krynickich Dembowskiej własnej na zaspokojenie wierzytelności Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wiel. Księstwem Krakowskim w sumach: 136 zł. 23 ct., 157 zł. 34 ct., 494 zł. 58 ct., 136 zł. 20 ct., 157 zł. 31 ct., 494 zł. 44 ct., 136 zł. 16 ct., 157 zł. 29 ct., 16046 zł. 31 ct., 4418 zł. 54 ct. i 5829 zł. 63 ct. a. w. z przn.

Cena wywołania 56000 zł.

Wadium 5600 zł.

Realność ta zostanie na drugim terminie także niżej ceny wywołania jednak nie niższej 1/3 części ceny wywołania sprzedana.

Bliższe warunki do przejrzania w sądzie.

Kuratorem niewiadomych wierzycieli jest p. Jan Dunin w Medenicach.
Medenice, 30 sierpnia 1891.

L. 13992 (7854 1-3)

Vom kk. Bezirksgerichte in Kosow wird kundgemacht, dass am 15 Jänner 1892 und am 12 Februar 1892 jedesmal um 10 Uhr V. M. findet beim kk. Bezirksgerichte in Kosow die exekutive öffentliche Feilbietung der dem Schuldner Iwan Utoropezuk gehörigen, in der Einlage Zl. 1054 des Grundbuches für die Katastralgemeinde Kosmacz ausgewiesenen Realität zu Gunsten des Simon Mühlbauer pto 22 fl. 46 kr. öw. sNg. mit dem statt, dass erst bei dem zweiten Termine diese Realität unter dem Schätzungs- und Ausrufspreise von 3485 fl. wird hintangegeben werden.

Vadium 348 fl. 50 kr

Curator der Gläubiger Adv. dr. Wilkowski in Kosow.

Nähere Bedingungen, der Grundbuchs-auszug und das Schätzungsprotokoll sind in der hg. Registratur einzusehen

Kosow, am 30 September 1891.

L. 7941 (7855 1-3)

W tut sądzie odbędzie się o godz. 10 rano w dniu 15 stycznia 1892 powyżej ceny szacunkowej, zaś dnia 12 lutego 1892 nawet poniżej takowej licytacja połowy realności według wyk. hip. l. 892 ks. gr. gm. Kulików, Antoniego Zacharka własnej, na rzecz funduszu gr. kat. Cerkwi w Kulikowie pto 109 zł. 15 ct. wa. zpn.

Cena wywołania 377 zł. 50 ct.

Wadium 37 zł. 75 ct.

Resztę warunków, akt oszacowania i wyciąg tabularny wolno przejrzeć w tut. registraturze.

C. k. Sąd powiatowy.

Kulików, dnia 10 sierpnia 1891.

L. 29228 (7445 3-3)
 C. k. Sąd krajowy jako Trybunał handlowy w Krakowie zawiadamia niewiadomego z miejsca pobytu Hermana Menaschego, że przeciw niemu wniosł Emil Elias pozwy de praes 23 października 1891 l. 29227 i 29228 o wydanie nakazu zapłaty sum wekslowych 70 zł. 66 ct. i 79 zł. 34 ct. niemniej skargę o zapłatę 77 zł. 85 ct. l. 29229 i że wydaue wskutek tych pozwów nakazy zapłaty z dnia 27 października 1891 l. 29227 29228 i uchwała z dnia 27 października 1891 l. 2-229 z terminem do rozprawy na dzień 16 grudnia 1891 doręczone zostały ustanowionemu dla tegoż kuratorowi adw. dr. Abłamowiczowi z substytucją adw. dr. Olearskiego w Krakowie i poleca Hermanowi Menaschemu, aby temuż kuratorowi potrzebnych środków obrony dostarczył lub innego pełnomocnika sobie obrał i sądowi o tem donosił w przeciwnym bowiem razie skutki z tego zaniechania wyniknąć mogące sam sobie przypisze
 Kraków, 21 października 1891.

L. 7734 (7425 3-3)
 C. k. Sąd obwodowy jako handlowy zarządzając na żądanie Mojżesza Weinstein i Freidli Siegellak postępowanie amortyzacyjne jednego egzemplarza karty wkładkowej Towarzystwa kredytowego i Oszczędności w Rzeszowie z dnia 29 grudnia 1890 N. 1206 ks. wkł. Tom IV. str. 7 na kwotę 150 zł. do JA. 10099 wpłaconą w dwóch równobrzmiących egzemplarzach na imię Mojżesza Weinstein i Freidli Siegellak wystawionego z klauzulą, że wkładka ta z procentami wpłaconą będzie jedynie za zwrotem obydwu egzemplarzy niniejszej karty wzywa posiadacza zaginionego powyższego egzemplarza, ażeby powyższy egzemplarz karty wkładkowej w ciągu sześciu tygodni Sądowi tutejszemu przedłożył tem pewnie, gdyż po upływie tego terminu na ponowne żądanie podających powyższy egzemplarz karty wkładkowej za umorzony uznany zostanie.
 Rzeszów, 1 października 1891.

L. 3964 (7460 3-3)
 C. k. Sąd powiatowy w Uhnowie zawiadamia niniejszem z życia i miejsca pobytu niewiadomego Teodora (Fedka) Demków (syna Mikołaja), że na dniu 8 maja 1891 do l. 3964 wniosł Jan Demków prośbę o intabulację przeniesienia prawa zastawu dla sumy 800 zł. aw. zpn. na rzecz Tomasza Jurkiewicza w stanie bierzym 1/5 części ciała hipotecznego wykazem hipotecznym l. 64 i 1/10 części ciała hipotecznego wykazem hipotecznym l. 65 gminy katastralnej Wulka mazowiecka ciężącego tudzież o zaintabulowanie go za właściciela tej sumy, i że w skutek tego ustanowiono dla niego kuratora w osobie tutejszego sekretarza gminy p. Michała Janickiego.
 Wzywa go się tedy, aby temuż kuratorowi do dni 20 potrzebne informacje udzielił lub innego kuratora w jego miejsce obrał i sądowi donosił.
 C. k. Sąd powiatowy.
 Uhnów, dnia 30 czerwca 1891.

L. 7495 (7431 3-3)
 C. k. Sąd powiatowy w Peczeniżynie zawiadamia Michała Brusturniaka, że w sprawie egzekucyjnej Daniela Rath przeciw niemu o zapłacenie kwoty 10 zł. aw. zpn. z powodu niewiadomego miejsca pobytu jego celem doręczenia mu tus. uchwały do l. 5721 i 11316 87 tusadową uchwałą z dnia 12 czerwca 1887 l. 6129 kuratorem ad actum w osobie Jurego Nepyca naczelnika gminy w Berezowie niżnym ustanowiono.
 Zarazem wzywa się Michała Brusturniaka, ażeby albo sam przybył albo potrzebne dokumenta ustanowionemu kuratorowi udzielił, lub innego rzeczownika wybrał i tut. sądowi oznajmił, gdyż powstałe z zaniechania skutki sam sobie przypisze.
 C. k. Sąd powiatowy.
 Peczeniżyn, 20 lipca 1888.

Doniesienia prywatne.

Pokój frontowy umeblowany z osobnym wchodem dla osób starszych do wynajęcia, ul Żulińskiego l. 6 drzwi nr. 6 — także fortepian w dobrym stanie do sprzedania. 7900

Kto potrzebuje poparcia, przeprowadzenia jakiejś sprawy czy interesu w Wiedniu nawet w najtrudniejszych wypadkach, sposobem przystępnym także w kwestiach prawnych, zechce się zgłosić po polsku do S. J. Charles, Wien IV, Margarethenstrasse 39. 7847

APTEKA
 w mieście powiatowym w Zachodniej Galicyi jest **zaraz do sprzedania.** Zgłoszenia przyjmuje dr. Stanisław Bartman, c. k. notaryusz w Wojniczu pod Tarnowem.
1 litrowa butelka 90 ct.
 Z żyta czysta 8 letnia żytnia wódka bez cukru i bez anyżu w skutkach zastępuje zupełnie koniak. Poleca handel 7552
Karola Bałabana w Lwowie.

Skład fortepianów
 Karola Mareckiego przeniesiony został na ul. Kopernika l. 9. Skład zaopatrzony w doborowe instrumenta z najlepszych fabryk Odnaczone medalami, angielskiej konstrukcyi, znakomite fortepiany Prokscha, poleca po cenach najniższych z gwarancją 7692
Karol Marecki
 od 270 zł i więcej.

KOŁDRY
 na owczej wełnie i bawełnie, materace, wkładki spr. do łóżek, sienniki, poduszki itp.
 Jedyne we Lwowie sprzedawane skład i pracownia wyrobów pościeli pod firmą Józef Schuster, Lwów, ul. Kopernika. 7686
poleca najtaniej

Antoni Koželouzek
 Lwów, Rynek l. 29
 poleca na obecny sezon najnowsze kapelusze filowe twarde i miękkie w fasonach najmodniejszych własnego wyrobu. Utrzymuje na składzie wielki wybór **kapelusze i cylindry Habiga** oraz poleca wielki wybór **chapeau-claque** Przejmuje cylindry i kapelusze do odnawiania, farbowania i prasowania.
 Cenniki na żądanie wysyła franko

Wzorowe warsztaty koszykarskie J. Chądzyńskiego w Jarosławiu
 urządźwisy filię we Lwowie polecają
 Kosze na kwiaty, kosze na drzewo salonowe i do noszenia, kosze na węgle, kufry do podróży, oraz wszelkiego rodzaju wyroby galanteryjne z materiałów krajowych i trzciny bambusowej. Łaskawe zamówienia proszę adresować: Zarząd składu płócien korezyńskich „pod Prządka”, Lwów, hotel Zorza, albo Zarząd szkoły koszykarskiej w Wiązownicy via Jarosław. (Impressa) 7786

Najwyborniejsze Cukry deserowe
 które przez Szan. Odbiorców za najlepsze uznane zostały 1/2 kilo mieszanych zł. 1.20 1/2 kilo **Cacao proskow** w puszkach blaszanych zł. 1. 1/2 kilo **Czekolady doskonaliej** po 80, 90 ct. i wyżej. 1/2 kilo **Karmelków mięsz.** 75 ct. poleca 7696
HENRYK TRETER
 właściciel parowej fabryki czekolady Lwów, ul. Kopernika l. 3.

L. 2435 (7805 2-3)
Obwieszczenie.
 Wydział Rady powiatowej brodzkiej podaje do wiadomości opodatkowanych w powiecie, że budżet powiatowy na rok 1892 i budżet funduszu powiatowego dróg gminnych, budowy dojazdów kolejowych, tudzież budowy drogi powiatowej Brody—Założce na rok 1892 zostały w myśl § 30 ust. o Reprezentacji powiatowej wyłożone w biurze Wydziału do przejrzenia przez opodatkowanych.
 Wydział Rady powiatowej. Brody, dnia 23 listopada 1891.

Józefa FRAGETA z Warszawy
 pierwsza i najstarsza
fabryka wyrobów platerowanych
 (z tak zw. chińskiego srebra)
 otworzyła magazyn we Lwowie przy placu Kapitulnym pod l. 3.
 i poleca przedewszystkiem przedmioty do domowego służące użytku, mianowicie przybory stołowe: noże, widele, łyżki, łyżeczki, serwisy, tace, cukiernice, maselnice, etażery, kosze, samowary Hechtarze, kandelabry itd., dalej przybory kościelne: monstrancje, kielichy, ampułki, kropielnice, krzyże, relikwiarze, trybularze etc.
 Ceny fabryczne podług cennika, — Towary można nabywać bez podwyższenia cen, także na spłatę ratami.
 Fabryka zwraca uwagę Szanowanej Publiczności, że w przeciągu pięćdziesięcioletniego istnienia, przyjąwszy sobie za zasadę, produkować wyroby najlepszej dobroci i trwałości, nakładane grubą warstwą czystego srebra, zajęła zaszczytne miejsce w przemyśle krajowym i w uznaniu jej postępu i ciągłego udoskonalenia swoich wyrobów, nagrodzona została wieloma złotymi i srebrnymi medalami na tutejszych i zagranicznych wystawach. Na Petersburgskiej Wystawie w 1889 roku przyznano jej srebrny medal, na Wystawie Wszechświatowej Paryskiej 1887 i 1890 złoty medal.
 W ciągłym rozwoju swej działalności fabryka doszła do tej stopy, że jej wyroby rozsyłane są do najodleglejszych punktów Rosyji, jako do Irkucka, Tyflisu itd. większe własne magazyny znajdują się: w St. Petersburgu, Warszawie, Moskwie, Charkowie, Odesie, Tyflisie, Rydze, Konstantynopolu, Kijowie, Zytomierzu, Lublinie, Kaliszu, Grodnie i Wilnie. W czasie jarmarków: w naszym Nowogrodzie, Samarze, Połtawie, Kijowie, Eli abetgrodzie, Irbicie itd.
 Fabryka zakupuje swoje zniszczone wyroby, oznaczone jej stemplem, za 1/3 część sprzedaży, po odliczeniu stali, szkła, drzewa i złota. 7554

Auf Allerhöchsten Befehl Seiner k. und k. Apostolischen Majestät.
 Reich ausgestattete, von der k. k. Lotto-Gefälls-Direction garantierte
XV. STAATS-LOTTERIE
 für gemeinsame Militär-Wohlthätigkeitszwecke.
3.091 Gewinnste im Gesamtbetrage von 170.000 Gulden,
 und zwar:
 1 Haupttreffer mit 100.000 fl. mit 2 Vor- und 2 Nachtreffern a 500 fl., 1 Treffer mit 15.000 fl., 1 Treffer mit 5.000 fl.
 1 effer zu 4000 fl., 1 Treffer zu 3000 fl., 1 Treffer zu 2000 fl., 1 Treffer zu 1000 fl. und 80 Treffer zu 100 fl. in Baarem, endlich Seriengewinnste im Gesamtbetrage von 30.000 fl.
Die Ziehung erfolgt unwiderrufflich am 29 Dezember 1891.
in Los kostet 2 fl. ö. W.
 Die näheren Bestimmungen enthält der Spielplan, welcher mit den Losen bei der Abtheilung für Staats-Lotterien, Stadt, Riemergasse 7, II. Stock, im Jacoberhofe, sowie bei den zahlreichen Absatzorgane: unentgeltlich zu bekommen ist.
Die Lose werden portofrei zugesendet. 7037
 Wien, Oktober 1890
Von der k. k. Lotto-Gefälls-Direction.
 Abtheilung der Staats-Lotterie.

Handel założony w roku 1879.
 Zapelnie świeży transport
HERBATY CHINSKIEJ
 otrzymał i poleca handel 4746
FRYDERYKA SCHUBUTHA
 we Lwowie,
 Rynek liczbą 45.
Cenniki szczegółowe **bezpłatnie i oplatone.**

Kantor wymiany
c. k. uprz. gal. akcyj. Banku hipotecznego
 kupuje i sprzedaje wszystkie efekta i monety po kursie dziennym najdokładniejszym nie licząc żadnej prowizyi.
 Jako dobrą i pewną lokację poleca
 4 1/2 pre. listy hipoteczne
 5 pre. listy hipoteczne premiiowane
 5 pre. listy hipoteczne bez premii
 4 1/2 pre. listy Towarz. kredytowego ziemskiego
 4 1/2 pre. listy Banku krajowego
 4 1/2 pre. pożyczkę krajową galicyjską
 4 pre. pożyczkę propinacyjną galicyjską
 5 pre. pożyczkę propinacyjną bukowiańską
 4 1/2 pre. pożyczkę węgierskiej kolei państwowej
 4 1/2 pre. pożyczkę propinacyjną węgierską
 4 pre. węgierskie Obligacje indemnizacyjne,
 które te papiery Kantor wymiany Banku hipotecznego zawsze nabywa i sprzedaje po cenach najkorzystniejszych.
Uwaga: Kantor wymiany Banku hipotecznego przyjmuje od P. T. kupujących wszelkie wylesowane a już płatne miejscowe papiery wartościowe, tudzież zapadłe kupony za gotówkę, bez wszelkiego potrącenia, zaś zamiejscowe, jedynie za potrąceniem rzeczywistych kosztów.
 Do efektów, u których wyczerpały się kupony, dostarcza nowych, arkuszy kuponowych, za zwrotem kosztów, które sam ponosi. 6431